

รายงานผลการพิจารณาศึกษา
เรื่อง การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน
และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ
ที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้

ของคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบ
จากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๙.๑๔/๓๘๙๐

(สำเนา)

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนประดิพัทธ์ พญาไท กทม. ๑๐๕๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการศึกษาของคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สภาผู้แทนราษฎร

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน
และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบ
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการป้องกัน
และบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีหน้าที่และอำนาจ
ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๐ (๒๑) ในการกระทำกิจการ ตรวจสอบหา
ข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
กับกระบวนการและมาตรการการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การแจ้งเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ
การฟื้นฟูหลังเกิดภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การพัฒนามาตรการในการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
รวมทั้งติดตามการให้ความช่วยเหลือและดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยดังกล่าว นั้น ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้
ประกอบด้วย

๑. นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางบุญยิ่ง นิติกัญญา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวาโย อัครรุ่งเรือง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจักรพรรดิ ไชยสาส์น	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายพณูวัฒน์ สะสมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา	เลขานุการคณะกรรมการ
๘. นางสาวธนกร โสมทองแดง	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
๙. นายกัญจน์พงศ์ จงสุทธนามณี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายขวัญเลิศ พานิชมาท	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. นายประมวล พงศ์ถาวราเดช	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๓. นายจตุพร เจริญเชื้อ	กรรมาธิการ
๑๔. นายจักรรัตน์ พัวช่วย	กรรมาธิการ
๑๕. นายมานพ ศรีผึ้ง	กรรมาธิการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก
เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้ เสร็จเรียบร้อยแล้ว อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐๔ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับ
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ความว่า “เมื่อคณะกรรมการได้กระทำการ พิจารณาสอบหา
ข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจหรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภา
ตามระยะเวลาที่สภากำหนด” จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณา
รายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร)

ประธานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๓

กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา

ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๕๐๓ ๙๔๒๑

E - mail : cpme021@gmail.com

Website : www.parliament.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

นางสาวมนภัทร์ นกุลชิต/ร่าง

นายอภิชาติ ช้างมา/พิมพ์

นางพรพิมล โพธิ์ชัย/ตรวจ

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ นายสมบุรณ์ มาลีถาวร

ครั้งที่ ๒ นายบุญญพัฒน์ มั่งมี

ครั้งที่ ๓ นางสาวพรรณพิตรรา เสริมศรี

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ.....	ก
- สารบัญตาราง.....	ข
- สารบัญภาพ.....	ค
รายนามคณะกรรมการ.....	ง
รายนามคณะอนุกรรมการ.....	ฉ
รายนามที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ.....	ช
บทสรุปผู้บริหาร.....	ซ
๑. การดำเนินงาน.....	๒
๒. วิธีการพิจารณาศึกษา.....	๒
๓. ผลการศึกษาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบ จากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้.....	๑๐
๓.๑ สถานการณ์ผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัว จากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้.....	๑๐
๓.๒ ผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติ ที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้.....	๑๕
๓.๓ การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ความไม่สงบในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	๑๙
๓.๔ ผลลัพธ์การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	๔๓
๔. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ.....	๕๑

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ประกาศตั้งและหนังสือขอขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษา
ของคณะอนุกรรมการ

ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบจำลองโมเดลการช่วยเหลือเยียวยาจิตใจเด็กและเยาวชน
ที่ได้รับผลกระทบ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง ๑	สถิติสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอ ของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ จำแนกรายปี..... ๑๑
ตาราง ๒	จำนวนผู้บาดเจ็บเสียชีวิตแบ่งตามช่วงอายุและเพศในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒..... ๑๖
ตาราง ๓	จำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ระหว่างปี ๒๕๔๗ จนถึง ปัจจุบัน..... ๑๘
ตาราง ๔	ผลการดำเนินการช่วยเหลือด้านการศึกษาและอาชีพผู้ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ความไม่สงบ..... ๒๕
ตาราง ๕	แผนงาน/โครงการ และงบประมาณปี ๒๕๖๓..... ๒๘
ตาราง ๖	อัตราการเบิกจ่ายกรณีบาดเจ็บสาหัส..... ๒๙
ตาราง ๗	ระบบการดูแลเยียวยาจิตใจเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ในบริเวณโรงเรียน และนอกโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก..... ๓๐
ตาราง ๘	จำนวนผู้ได้รับการเยียวยาจิตใจโดยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ CBT ในครอบครัว ผู้ที่ได้รับผลกระทบกรณียิงยากับช้อน ปี ๒๕๕๙..... ๓๑

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบ ๑	สถิติสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา จำแนกรายปี.....	๑๑
ภาพประกอบ ๒	แนวโน้มเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่.....	๑๒
ภาพประกอบ ๓	จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒.....	๑๓
ภาพประกอบ ๔	จำนวนและร้อยละของลักษณะเหตุการณ์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒.....	๑๓
ภาพประกอบ ๕	สาเหตุการเสียชีวิตในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒.....	๑๔
ภาพประกอบ ๖	ร้อยละของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต จำแนกตามสาเหตุ ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี.....	๑๕
ภาพประกอบ ๗	จำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ (จำแนกรายปี)	๑๕
ภาพประกอบ ๘	จำนวนผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บ (เด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี) ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒.....	๑๗
ภาพประกอบ ๙	ร้อยละผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี.....	๑๗
ภาพประกอบ ๑๐	ร้อยละผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามศาสนา.....	๑๘
ภาพประกอบ ๑๑	ระบบการช่วยเหลือเยียวยาเป็นการประสานงานกับส่วนราชการ.....	๒๒
ภาพประกอบ ๑๒	ผลสรุปเกี่ยวกับโมเดลการปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่เพื่อช่วยเหลือเยียวยา ส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี.....	๔๒

รายนามคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕

นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร
ประธานคณะกรรมการ

นางบุญยิ่ง นิติกาจนานา
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นายวาโย อัครวงเรือง
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายจักรพรรดิ ไชยสาส์น
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายพานุวัฒน์ สะสมทรัพย์
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สี่

นายเชิงชาย ชาลีรินทร์
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่ห้า

นางสาวเพชรดาว ไต๊ะมีนา
เลขาธิการ
คณะกรรมการ

นางสาวธนกร โสมทองแดง
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ

นายกัญจน์พงศ์ จงสุทธนามณี
โฆษกคณะกรรมการ

นายชัยวุฒิเลิศ พานิชมาท
โฆษกคณะกรรมการ

นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายประมวล พงศ์ถาวราเดช
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายจตุพร เจริญเชื้อ
กรรมการ

นายจักร์ตน พัวช่วย
กรรมการ

นายมานพ ศรีying
กรรมการ

รายนามคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก
เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ในคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕

นางสาวเพชรดาว ไต่มีนา
ประธานคณะอนุกรรมการ

นางสาวธนกร โสมทองแดง
รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นางสุดา วงศ์สวัสดิ์
รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง

นางอำนวยการ เอี่ยมพันธ์
เลขานุการคณะอนุกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รชธานี เจอะอาแซ
อนุกรรมการ

นายวรัตน์ โชติพิทยสุนนท์
อนุกรรมการ

นางกนกรัตน์ เกื้อกิจ
อนุกรรมการ

นายโรจนิษฐ์ ศิริรัฐเมธาภรณ์
อนุกรรมการ

นายเอกลักษณ์ กันชัน
อนุกรรมการ

ศาสตราจารย์คลินิก วินัดดา ปิยะศิลป์
อนุกรรมการ

รายนามที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคม
ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรง
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ในคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

นางสวานันทนา เครือหงส์

นายสุรชัย ไวยวรรณจิตร

นายอาดิตย์ หะมิดง

นางสาวรอมือละห์ แซะเยะ

นางสาวซาร่าห์ บินเยาะ

นางตัสนิม เจ๊ะตู

นายเราะห์หมัด เรืองปราชญ์

นางสาววรรณกนก เปาะอิเตตาโอะ

บทสรุปผู้บริหาร

จากเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือเป็นสาธารณภัยอันเกิดจากน้ำมือมนุษย์ และภัยดังกล่าวได้เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลากว่า ๑๖ ปี แล้ว แต่สภาพปัญหาดังกล่าวยังคงไม่คลี่คลายลง ก่อให้เกิดปัญหาสะสมในด้านต่าง ๆ เรื่อยมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน รวมทั้งครอบครัว ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกาย จิตใจ คณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๖ เพื่อพิจารณาศึกษาสภาพของปัญหา และการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษากการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือเพื่อศึกษา สถานการณ์ผลกระทบทางร่างกายจิตใจและสังคมของเด็ก เยาวชนและครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลาและผลการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชนและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ เพื่อเป็นการสะท้อนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น อันจะส่งผลให้การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกิดประสิทธิผลต่อผู้ได้รับผลกระทบอย่างแท้จริง โดยมีวิธีการศึกษา คือ ๑. ตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒. ศึกษาสถานการณ์ผลกระทบ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมไปถึงสื่อสาธารณะต่าง ๆ ร่วมประชุมชี้แจงและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เป็นจริงในพื้นที่ ๓. ลงพื้นที่เพื่อศึกษาสถานการณ์ “ผลกระทบและการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔. สรุปผลการศึกษา และเสนอแนะแนวทางการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยา เด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเมื่อได้มีการประมวลผลการพิจารณาศึกษาจากทั้งการประชุมร่วมกับหน่วยงานและการเดินทางไปศึกษาดูงานแล้ว สามารถสรุปผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเด็น คือ

๑. สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาสถานการณ์ผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากระยะเวลา ๑๖ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ พบว่ามีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นต่อเนื่องทุกปี โดยเกิดเหตุการณ์มากที่สุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวน ๒,๓๙๖ ครั้ง รองลงมาคือ พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๒,๐๘๔ เหตุการณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จำนวน ๑,๙๙๖ เหตุการณ์ ตามลำดับ ส่วนปีที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบน้อยที่สุดคือ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔๑๑ ครั้ง

รูปแบบการก่อเหตุความไม่สงบ ได้แก่ การยิง (ร้อยละ ๔๐.๘๔) ระเบิด (ร้อยละ ๒๐.๒๗) ปิดล้อม ตรวจค้น (ร้อยละ ๙.๑๕) วางเพลิง (ร้อยละ ๘.๘๗) ก่อวางปราศจากความรุนแรง (ร้อยละ ๖.๓๑) การก่อวาง

ที่ใช้ความรุนแรง (ร้อยละ ๔.๐๙) อื่น ๆ (ร้อยละ ๓.๖๕) โจมตี/ปะทะ/ชும்โจมตี (ร้อยละ ๓.๓๕) ก่อวินาศกรรม (ร้อยละ ๑.๙๕) และทำร้ายร่างกาย (ร้อยละ ๑.๕๓) ซึ่งสาเหตุของการเสียชีวิตมาจากการถูกยิงมากที่สุด (ร้อยละ ๘๑) รองลงมาคือระเบิด (ร้อยละ ๑๐) และทำร้ายร่างกาย (ร้อยละ ๓) ตามลำดับ

๒. ผลกระทบของความรุนแรงต่อร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ผลการศึกษา พบผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัว จากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้ จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ (รายละเอียดดังปรากฏในตาราง ๑) รวมทั้งสิ้น ๒๐,๓๑๘ คน โดยบาดเจ็บ จำนวน ๑๓,๒๓๓ คน และเสียชีวิต จำนวน ๗,๐๘๕ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายอยู่ในช่วงอายุ ๑๘ - ๕๙ ปี ซึ่งผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๗๐ รองลงมาคือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๓๐ ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา พบว่า บาดเจ็บมากกว่าเสียชีวิต โดยบาดเจ็บร้อยละ ๗๙ และเสียชีวิตร้อยละ ๒๑

ส่วนเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบจำแนกตามรายการและจังหวัด พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ประสบเหตุ มีจำนวน ๑,๑๘๓ คน อยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมากที่สุด จำนวน ๔๑๔ คน รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาส จำนวน ๓๔๑ คน จังหวัดยะลา จำนวน ๒๘๑ คน และจังหวัดสงขลา จำนวน ๑๔๗ คน ตามลำดับ

นอกจากนี้ ความรุนแรงทำให้เกิดเด็กกำพร้าในพื้นที่ จำนวน ๖,๖๕๓ คน โดยอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมากที่สุด จำนวน ๒,๖๐๖ คน รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒,๒๔๕ คน จังหวัดยะลา จำนวน ๑,๕๖๐ คน และจังหวัดสงขลา จำนวน ๒๔๒ คน

๓. ผลการดำเนินงานการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินงานโดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือเยียวยา มีหลายลักษณะ เช่น ๑) มีนโยบายและยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) มีระบบการช่วยเหลือเยียวยาเป็นการประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีรูปแบบระเบียบในการปฏิบัติงานของตนเอง ๓) การศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อการช่วยเหลือเยียวยา ๔) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการให้ความช่วยเหลือเยียวยา ๕) การเสริมสร้างความเข้าใจ ให้กำลังใจ พื้นฟูจิตใจ และรับฟังปัญหาความต้องการของผู้ได้รับผลกระทบ ๖) การพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การส่งเสริมด้านอาชีพ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การพัฒนาศึกษาด้านต่าง ๆ การส่งเสริมและดูแลด้านสุขภาพ เป็นต้น ๗) การให้คำปรึกษาแก่ผู้ได้รับผลกระทบและครอบครัว ๘) การดำเนินการปกป้องคุ้มครองทางด้านกฎหมายและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่ผู้ได้รับผลกระทบ

ผลการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบผลใน ๓ ประการที่สำคัญ ได้แก่ ๑) มีนโยบายและยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแนวทางการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สินแก่ผู้ได้รับผลกระทบ และ ๓) เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานทุกระดับอย่างบูรณาการ

นอกจากนี้ คณะกรรมการยังได้มีข้อสังเกต ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. ประเด็นเร่งด่วน

สถานการณ์ของเด็กที่มาจากครอบครัวที่ได้รับผลกระทบและไม่ได้รับการรับรองจากภาครัฐ ๓ ฝ่าย (ทหาร ตำรวจและฝ่ายปกครอง) เป็นปัญหาสำคัญและเร่งด่วนที่คณะกรรมการ เล็งเห็น เพราะเป็นเหตุ ทำให้เด็ก ๆ เหล่านั้นไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐตามนโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ “เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการเยียวยา ให้เป็นธรรมที่ทั่วถึง และขจัดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรม รวมทั้งลดความหวาดระแวงทุกรูปแบบและฟื้นคืนความไว้วางใจต่อกัน” และยังพบว่าการทำงานเพื่อให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบเข้าถึงความช่วยเหลือนั้นต้องประสบกับระเบียบแบบแผนและขั้นตอนการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนกัน ล่าช้า ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการเลือกปฏิบัติ การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบขาดการติดตามดูแลในระยะยาว ส่งผลให้ประชาชนรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐ นอกจากนี้ ยังมีประชาชนบางส่วนรู้สึกหวาดระแวง กลียดชังภาครัฐ อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติด้วยเหตุไม่เป็นธรรม มีการละเมิดสิทธิของประชาชน

๒. ประเด็นการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๑ ควรมีการบูรณาการบทบาทหน่วยงานที่รับหน้าที่ช่วยเหลือเยียวยาทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติในพื้นที่ ของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานความมั่นคง

๒.๒ ปรับระบบ หลักเกณฑ์ นิยาม การให้ความช่วยเหลือเยียวยาบุคคลที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบ และแนวทางการรับรองของคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายให้ชัดเจน

๒.๓ การพัฒนาคุณภาพคน โดยการติดต่ออาวุธทางปัญญาแก่กลุ่มผู้ดูแลเด็กและเยาวชน และการฝึกให้เด็กมีความรู้ มีวินัยและช่วยเหลือตนเองได้

๒.๔ มีระบบการติดตามและการเก็บข้อมูลของเด็กและเยาวชน การให้ความช่วยเหลือเด็กเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

รายงานผลการพิจารณาศึกษาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน
และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์
ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ของ

คณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๐ (๒๑) ในการกระทำกิจการ พิจารณาขอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและมาตรการการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การแจ้งเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ การฟื้นฟูหลังเกิดภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การพัฒนามาตรการในการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย รวมทั้งติดตามการให้ความช่วยเหลือและดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยดังกล่าว นั้น กรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางบุญยิ่ง นิติกาญจนา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวโย อัครรุ่งเรือง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจักรพรรดิ ไชยสาส์น	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายพาดูวัฒน์ สະสมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นางสาวเพชรดาว ไตะมีนา	เลขานุการคณะกรรมการ
๘. นางสาวธนกร โสมทองแดง	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
๙. นายกัญจน์พงศ์ จงสุทธนามณี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายขวัญเลิศ พานิชมาท	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. นายประมวล พงศ์ถาวราเดช	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๓. นายจตุพร เจริญเชื้อ	กรรมการ
๑๔. นายจักรรัตน์ พัวช่วย	กรรมการ
๑๕. นายมานพ ศรีผึ้ง	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาเรื่องดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

๑. การดำเนินงาน

ในคราวประชุมคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๗ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๖ จำนวน ๑๐ คน โดยมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษาปัญหาและติดตาม ประเมินผลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสรุปผล วิเคราะห์ โครงการหรือกิจกรรมที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการต่อคณะกรรมการ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เว้นแต่หน้าที่และอำนาจในการสอบหาข้อเท็จจริง แล้วรายงานต่อคณะกรรมการภายใน ๙๐ วัน ซึ่งอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑) นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒) นางสาวธนภร โสมทองแดง	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓) นางสุดา วงศ์สวัสดิ์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔) นางอำนวยการพร เอี่ยมพันธ์	เลขานุการคณะอนุกรรมการ
๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์รชานี เจอะอาแซ	อนุกรรมการ
๖) นายวรตม์ โชติพิทยสุนนท์	อนุกรรมการ
๗) นางกนกรัตน์ เกื้อกิจ	อนุกรรมการ
๘) นายโรจนินทร์ ศิริรัฐเมธากรณ์	อนุกรรมการ
๙) นายเอกลักษณ์ กันซัน	อนุกรรมการ
๑๐) ศาสตราจารย์คลินิก วินัดดา ปิยะศิลป์	อนุกรรมการ

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน และครอบครัวซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเป็นภัยที่เกิดจากมนุษย์ รวมทั้งเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการได้ขอขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาออกไปอีก ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยเมื่อขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาแล้ว จะครบกำหนดในวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร ได้จัดให้มีการประชุมจำนวน ๑๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
ครั้งที่ ๒	วันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒
ครั้งที่ ๓	วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒
ครั้งที่ ๔	วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒
ครั้งที่ ๕	วันอังคารที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๓

- ครั้งที่ ๖ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๓
 ครั้งที่ ๗ วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓
 ครั้งที่ ๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓
 ครั้งที่ ๙ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓
 ครั้งที่ ๑๐ วันพฤหัสบดีที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
 ครั้งที่ ๑๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
 ครั้งที่ ๑๒ วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓
 ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓

โดยมีขอบเขตการศึกษาจากองค์กรส่วนกลางที่มีหน้าที่และภารกิจหลักและหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๒ คณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัยสภาผู้แทนราษฎร โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็กเยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการโดยเชิญหน่วยงานมาให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปัตตานี

- (๑) นายศุภชัย ลิ้มจุฑามาศ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดปัตตานี
- (๒) นายอัครอม เลิศอริยะพงษ์กุล นักสังคมสงเคราะห์
- (๓) นางสาวนิมาสา สาและอุซึ้ง นักพัฒนาสังคม

๒) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดยะลา

- (๑) นางฟาซียา อาแซ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
- (๒) นางสาวรอรอพานา เต๊ะซอ ผู้ช่วยปฏิบัติงานพัฒนาสังคม

๓) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนราธิวาส

- (๑) นายมะสะปะอีน จรัลศาสน์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดนราธิวาส
- (๒) นางสาวจุฑามาศ ตาฮา นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ

๔) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสงขลา

- นางสาวคอทธิหะมะ หะยีอารุณ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดสงขลา

๕) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสตูล

- นางสาววัชรีย์ ศิริ รักษาการแทน
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดสตูล

๖) สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๒

- นางสาวสุภาภรณ์ ณ นคร ผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๒

๗) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

- (๑) นางสาวเอมอร เสี่ยงใหญ่ รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- (๒) นายธีรยุทธ แก้วสิงห์ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ
- (๓) นายปวินท์ หน่อแก้ว นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

- ๘) ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัดปัตตานี
นายสุนันท์ ปิริยะ หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยา
จังหวัดปัตตานี
- ๙) ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัดยะลา
นางวนิภา คงถาวร หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยา
จังหวัดยะลา
- ๑๐) ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัดนราธิวาส
นายอับดุลตอลีบ คุแซ หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยา
จังหวัดนราธิวาส
- ๑๑) ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัดสงขลา
นายชาญณรงค์ จันทรัตน์ เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
- ๑๒) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ
(๑) นายพีรศักดิ์ รัตนะ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
แทนปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปฏิบัติ
หน้าที่แทนผู้อำนวยการสำนักประสานงาน
และบูรณาการการศึกษาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้
- (๒) นายวาทีต มีสนุ่น ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานและบริหาร
การศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๓) นายพิทยา เพชรรักษ์ รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานและบริหาร
การศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๔) นางสาวรังสิมา เนตรนัย เจ้าหน้าที่ประสานงาน
- (๕) นางสาวณิชานันท์ งอกสิริพันธุ์ เจ้าหน้าที่ประสานงาน
- (๖) นางสาวปิยะพร จำศิลป์ เจ้าหน้าที่ประสานงาน
- (๗) นายสุชาติ หนูพรหม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
- ๑๓) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
(๑) นายชนธัญ แสงพุ่ม ผู้ช่วยเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหาร
จังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๒) นายพิชณู ศรีทอง พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
- ๑๔) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
(๑) นายประเวศ หมัดสิน ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข
เขตสุขภาพที่ ๑๒
- (๒) นายมานพ ฉลาดธัญญกิจ รองผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
- (๓) นายพรเพชร ปัญจปิยะกุล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหาร
สาธารณสุข กองบริหารการสาธารณสุข
- (๔) นางสาวปุณณิภา คงสืบ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

๑๕) โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์

(๑) นางสาวบุญศิริ จันศิริมงคล	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวช
สงขลาราชนครินทร์
(๒) นางเมตตา เลิศเกียรติรัชตะ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
(๓) นางสาวสุภาพ แสงดี	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

๑๖) ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒

นายนพพร ตันติรังสี	ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒

๑๗) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

(๑) นายฉัตรชัย บางชวด	รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
(๒) นายฐาปะนะ แก้วมณี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นิติกร
(๓) นางสาวชวัลนาถ สีตลรัศมี	
(๔) นายชินดนัย วรมณีรัตน์	ฝ่ายอำนวยการรองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
(๕) นายปฐรัช ตันตระกูล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

๑๘) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า

(๑) พันเอก วัฒนา กรมพันธ์	รองผู้อำนวยการศูนย์สันติวิธี
(๒) พันเอก อาทิตย์ อรุณโชติ	หัวหน้ากองกฎหมายและสิทธิมนุษยชน
(๓) พันเอก นิคม ทองอินทร์แก้ว	รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน
(๔) พันเอก ประคองเกียรติ อ่องสมบุญรัมย์	หัวหน้าฝ่ายแผน ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๕
(๕) พันตำรวจโท เสกสรรค์ คงคีน	พนักงานสอบสวน กลุ่มสอบสวนจังหวัด
ชายแดนภาคใต้

๑๙) ศูนย์อนามัยที่ ๑๒

นายบุญแสง บุญอำนวยกิจ	ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๑๒

๒๐) กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

(๑) นางกาญจนา ภัทรโชค	อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ
(๒) นายชัยกร เกียรติพงษ์สาร	นักการทูตชำนาญการ
(๓) นางสาวนภัส คำขำ	นักการทูตปฏิบัติการ

๒๑) องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)

(๑) นายแกรี่ ริชเชอร์	หัวหน้าฝ่ายคุ้มครองเด็ก
แทน ผู้แทนองค์การทุน
เพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ
เจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็ก
(๒) นายสันติ ศิริธีระเกษม	

๒๒) องค์การช่วยเหลือเด็กประจำประเทศไทย (Save The Children)

(๑) นายประเสริฐ ทิปะนาถ	ผู้อำนวยการองค์การช่วยเหลือเด็ก
ประจำประเทศไทย
(๒) นางสาวอุษมา เจริญผล	ผู้จัดการด้านนโยบายการรณรงค์ และสื่อ

๒๓) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross : ICRC) สำนักงานภูมิภาคกรุงเทพมหานคร

(๑) นายบรูโน ปอมมิเยร์	รองผู้อำนวยการ สำนักงานภูมิภาค
กรุงเทพมหานคร
(๒) นายปีแอร์ บาฮาส	หัวหน้าฝ่ายความคุ้มครอง
(๓) นายภาส ตันอรธนาวิน	รองที่ปรึกษาด้านมนุษยธรรม
(๔) นางสาวบุญชริก จำปาไทย	เจ้าหน้าที่ฝ่ายคุ้มครอง

๒๔) องค์การหมอไร้พรมแดน ประจำประเทศไทย (Doctors Without Borders Thailand : DWBT)

(๑) นายนิอัปดุลฆอฟาร์ โตะมิง	ผู้ประสานงานโครงการ
ด็อกเตอร์ส วิทเอาท์ บอร์เดอร์ส ประเทศไทย
(๒) นางรอยยะห์ นิเดร์หะ	ผู้ช่วยผู้ประสานงานโครงการ
ด็อกเตอร์ส วิทเอาท์ บอร์เดอร์ส ประเทศไทย

๒๕) ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center : ADPC)

นายฮานส์ กุทมัน	ผู้อำนวยการบริหารศูนย์เตรียมความพร้อม
ป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย |
|-----------------|---|

๒๖) ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch)

(๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี	ผู้อำนวยการศูนย์เฝ้าระวัง
สถานการณ์ภาคใต้
(๒) นางสาวนิชัลมา กุเซ็ง	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการข้อมูล

๒๗) ไทยรัฐออนไลน์

(๑) นายจรูญ กิตติขจรนที	หัวหน้าข่าวเฉพาะกิจไทยรัฐออนไลน์
(๒) นายวัชรชัย คล้ายพงษ์	หัวหน้าช่างภาพไทยรัฐออนไลน์

๒๘) สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี เอชดี ช่อง ๒๖

(๑) นายวิศิษฐ์ ชวนพิพัฒน์พงศ์	บรรณาธิการข่าว
(๒) นายภูริลาภ ลิ้มมนตรี	โปรดิวเซอร์

๒๙) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

(๑) นายวสันต์ ภัยหลิกี้	ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย
และสร้างสรรค์
(๒) นางวรินรำไพ ปุณย์ธนารีย์	รองผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย
และสร้างสรรค์
(๓) นายชาญณรงค์ วงศ์วิชัย	ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและขับเคลื่อนสังคม
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
(๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นราเขต ยิ้มสุข	อาจารย์คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(๕) นางสาวธัญญลักษณ์ ทองสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ
(๖) นางสาวจิตติ วิสัยพรม	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ

๒.๓ คณะกรรมการได้มีมติเดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการ จำนวน ๑ ครั้ง
คือ การศึกษาดูงาน เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือเยียวยา เด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ในระหว่างวันที่ ๔ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งประชุมร่วมกับผู้แทนชุมชนเกี่ยวกับการซ่อมแผนเผชิญเหตุความรุนแรงในพื้นที่ ณ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมศึกษาดูงาน ซึ่งมีประเด็นการศึกษาดูงาน ดังนี้

๑) ศึกษาดูงานและประชุมร่วมกับส่วนราชการและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมทั้งรับฟังปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตลอดจนรับฟังแผนเผชิญเหตุความรุนแรงในพื้นที่ ณ โรงเรียนบ้านเกาะตาอำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และบริเวณชุมชนบ้านเกาะตา โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ดังนี้

จังหวัดปัตตานี

(๑) นายสมนึก พรหมเขียว	รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี
(๒) พันเอก อนุชา โนนคู่เขตโขง	รองผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจปัตตานี
(๓) พันตำรวจเอก เสกสิทธิ์ ปรากฏชื่อ	ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรนาประดู่
(๔) นายสุนันท์ ปิริยะ	หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาฯ
จังหวัดปัตตานี
(๕) นางนารีรัตน์ เทพเสาร์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ
ในฐานะผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ
และบุคลากรทางการศึกษา
รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
(๖) นางนุรียาตี บุงอสาญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
(๗) นางยุวารี สมะแอ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๒
(๘) นางพัชรินทร์ ปลอดภัย	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี
(๙) นายเศวต เพชรนุ้ย	นายอำเภอกอโคกโพธิ์
(๑๐) นายมะสอเส นูซัน	กำนันตำบลทุ่งพลา
(๑๑) นางสาวอรุณี ธรรมเจริญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑ ตำบลทุ่งพลา
(๑๒) นายมะแต ดอเสาะ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๓ ตำบลทุ่งพลา
(๑๓) นายดุสิต นามะม่วง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๔ ตำบลทุ่งพลา
(๑๔) นายสมหมาย ศุกรวัติ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลทุ่งพลา

โรงเรียนบ้านเกาะตา

นางจินดา พิทักษ์

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะตา

ชุมชนบ้านเกาะตา

(๑) นายสุริยะ หะยีต่อเลาะเกาะ

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกโพธิ์

(๒) นายสมชาย บัวสองสี

พัฒนาการอำเภอกอโคกโพธิ์

โรงพยาบาลโคกโพธิ์

(๑) นายอุดมเกียรติ พูลสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโคกโพธิ์

(๒) นางจ่านงค์ แก้วนาวิ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒

นายนพพร ตันติรังสี ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒

โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์

นางสาวบุญศิริ จันศิริมงคล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์

เครือข่ายปกป้องเด็กจังหวัดชายแดนใต้ (Child Protection Network : CPN)

(๑) นางสาวฟาติละห์ นิโฮ๊ะ ผู้ประสานงานโครงการ

(๒) นางสาวอัญชญา หิมมิหนา ผู้ประสานงานโครงการ

โครงการสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและชุมชนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการสันติวิธีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Local Engagement to Advocate For Peace Project : LEAP)

นางสาวเปอรธัตติ สะปุดิง เจ้าหน้าที่โครงการ

๒) ศึกษาดูงานและตรวจสภาพพื้นที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมทั้งรับฟังปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ ณ บ้านธารธารา องค์การหมอไร้พรมแดน จังหวัดปัตตานี

๓) ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ณ บ้านพักเด็กกนูซันตารา ตำบลบาโลย อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

๔) ศึกษาดูงานและประชุมร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมทั้งตรวจสภาพพื้นที่เกี่ยวกับผลกระทบดังกล่าว ณ โรงเรียนบ้านบาตูลู มิตรภาพที่ ๖๖ ตำบลปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ดังนี้

จังหวัดนราธิวาส

(๑) พันตำรวจตรี ลัทธวิทย์ แคนยิวา สารวัตรสถานีตำรวจปะลุกาสาเมาะ

(๒) ร้อยโท วัชรเสถียร ปฏิภาณศิษย์ รองผู้บังคับกองร้อยทหารพรานนาวิกโยธินที่ ๑ หน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานนาวิกโยธิน กองทัพเรือ

(๓) พันจ่าเอก อับดุลเลาะ สะลิมิง หัวหน้าด่านตรวจร่วมบาตูลู

โรงเรียนบ้านบาตูลู มิตรภาพที่ ๖๖

(๑) นายสมัย เลาะยา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบาตูลู มิตรภาพที่ ๖๖

(๒) นายสรารุช ยอดรักษ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต ๒

โรงพยาบาลบาเจาะ

(๑) นางศกุนตลา ยูโซะ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
(๒) นางสาวสารีพีะ มุสอ	นักจิตวิทยา

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปะลุกาสาเมาะ

(๑) นายวิทยา ไชยลาภ	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
ปะลุกาสาเมาะ
(๒) นางซารีมี๊ะ ปูเต๊ะ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
(๓) นางศิริพันธ์ เล้าะยี่ตา	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
(๔) นางสาวกามีลา มะระะ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
(๕) นางสาวสีเร้าะ นิมะแม	ผู้ช่วยทันตแพทย์

๓. ผลการศึกษาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะกรรมการฯ ได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาการศึกษาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๓.๑ สถานการณ์ผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัว จากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาสถานการณ์ผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัว จากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการศึกษาจากการประชุมระดมความคิดเห็น จากหน่วยงาน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๒ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) องค์การช่วยเหลือเด็กประจำประเทศไทย (Save The Children) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) สำนักงานภูมิภาคกรุงเทพมหานคร องค์การหมอไร้พรมแดน ประจำประเทศไทย (DWBT) ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center : ADPC) ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch) ไทยรัฐออนไลน์ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี เอชดี ช่อง ๒๖ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และจากการลงพื้นที่จริงของคณะกรรมการฯ ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

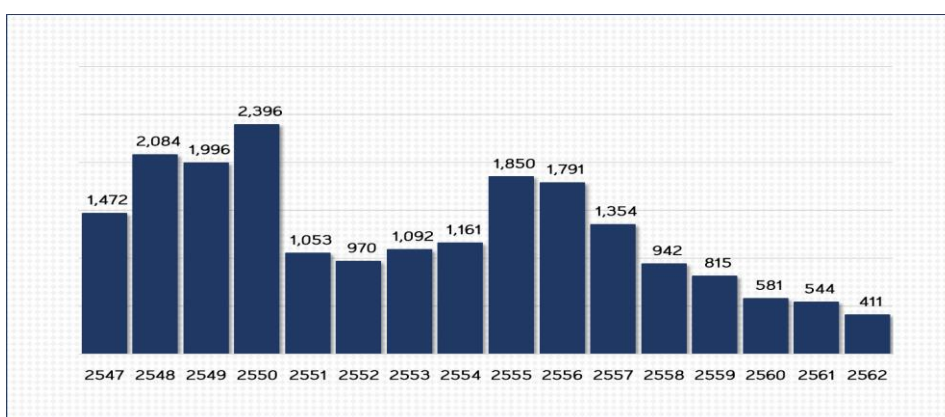
๓.๑.๑ สถิติสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒

จากการศึกษาสถิติสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ จำแนกรายปี ปรากฏผลดังตาราง ๑

ตาราง ๑ สถิติสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอ
ของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ จำแนกรายปี

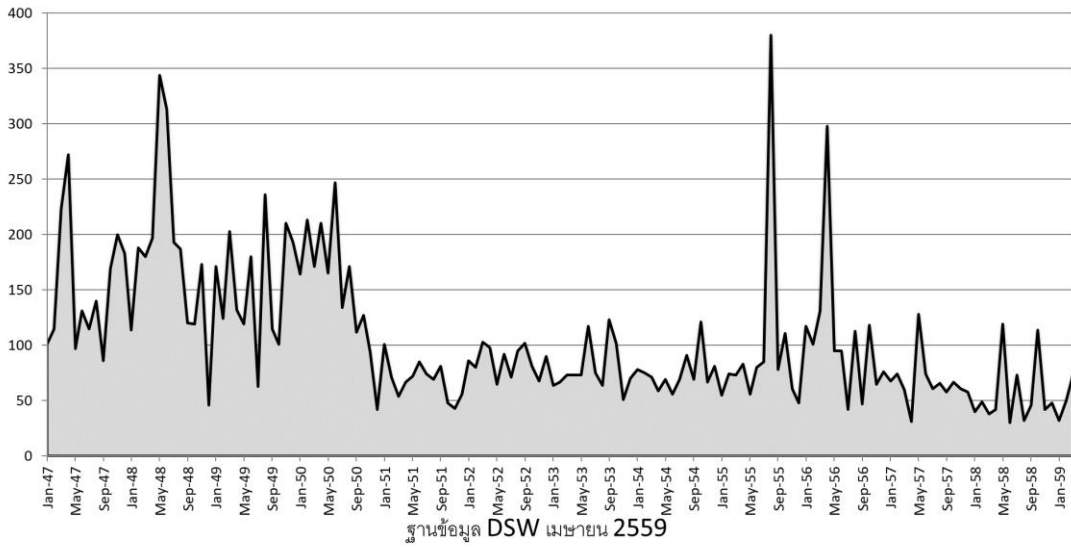
ปี พ.ศ.	จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ (ครั้ง)
๒๕๔๗	๑,๔๗๒
๒๕๔๘	๒,๐๘๔
๒๕๔๙	๑,๙๙๖
๒๕๕๐	๒,๓๙๖
๒๕๕๑	๑,๐๕๓
๒๕๕๒	๙๗๐
๒๕๕๓	๑,๐๙๒
๒๕๕๔	๑,๑๖๑
๒๕๕๕	๑,๘๕๐
๒๕๕๖	๑,๗๙๑
๒๕๕๗	๑,๓๕๔
๒๕๕๘	๙๔๒
๒๕๕๙	๘๑๕
๒๕๖๐	๕๘๑
๒๕๖๑	๕๔๔
๒๕๖๒	๔๑๑

จากตาราง ๑ สถิติสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอ
ของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ จำแนกรายปี พบว่า เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทั้ง ๔ จังหวัด
มากที่สุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒,๓๙๖ เหตุการณ์ รองลงมาคือ พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๒,๐๘๔ เหตุการณ์
ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จำนวน ๑,๙๙๖ เหตุการณ์ และปีที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบน้อยที่สุดคือ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน
๔๑๑ เหตุการณ์ สามารถสรุปเหตุการณ์เป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ ๑ สถิติสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส
และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา จำแนกรายปี

นอกจากนี้ เมื่อมีการวิเคราะห์แนวโน้มเหตุการณ์ ปรากฏผลดังนี้

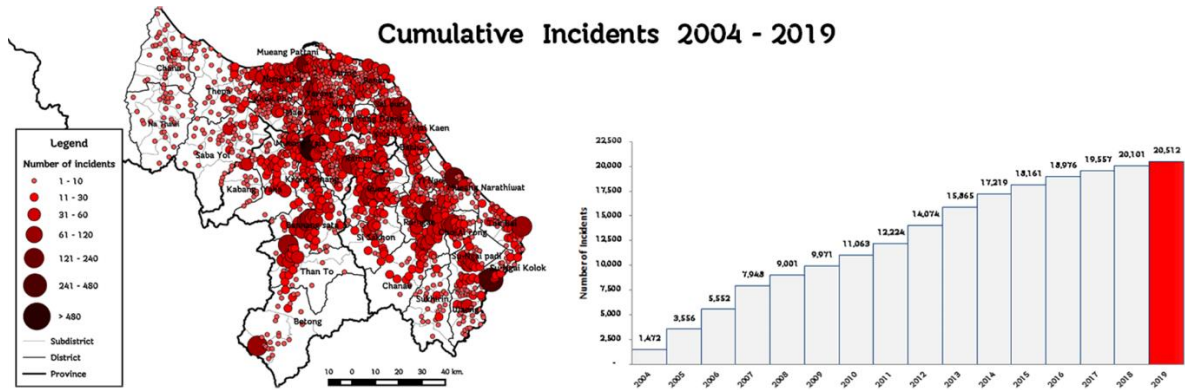

ภาพประกอบ ๒ แนวโน้มเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

จากภาพประกอบ ๒ จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ความไม่สงบมีความถี่สูงมากในระยะแรก ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐ โดยเกิดขึ้นประมาณ ๑๖๐ - ๒๐๐ ครั้งต่อเดือน นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕ ความรุนแรงลดลงในระดับคงที่ ประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ ครั้งต่อเดือน โดยแนวโน้ม ในช่วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕ ระดับความรุนแรงต่อเดือนลดลง แต่จำนวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตรายเดือนสูงขึ้นกว่าจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบ แสดงว่าเกิดความรุนแรงเชิงคุณภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เกิดแนวโน้มใหม่ที่ความรุนแรงยังมีระดับคงที่และลดต่ำลง ในบางช่วง ทำให้ทิศทางความรุนแรงดูเหมือนจะลดลง โดยเฉพาะในปี ๒๕๕๘ ระดับความรุนแรงลดลงต่ำที่สุดในรอบ ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๘) อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เกิดมีสภาวะความแปรปรวน (Variances) ของความรุนแรงรายเดือนมากขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งความแปรปรวนของเหตุการณ์ความไม่สงบเป็นปรากฏการณ์ที่ซ่อนอยู่ในระดับความนิ่งและลดลงของเหตุการณ์รายเดือน และเหตุการณ์ความไม่สงบในเดือนหนึ่งที่ลดลง อาจจะมาด้วยเหตุการณ์ที่สูงขึ้นในเดือนถัดไป หรือเหตุการณ์ที่ดูเหมือนจะสูงขึ้นในเดือนหนึ่ง ๆ อาจจะมาด้วยการลดลงอย่างมากในเดือนถัดไปอีกหนึ่งเดือนหรือสองเดือนถัดไป ซึ่งยังหาความแน่นอนของแบบแผนดังกล่าวไม่ได้

สำหรับจำนวนเหตุการณ์สะสม ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ ซึ่งสามารถแสดงได้ ดังนี้

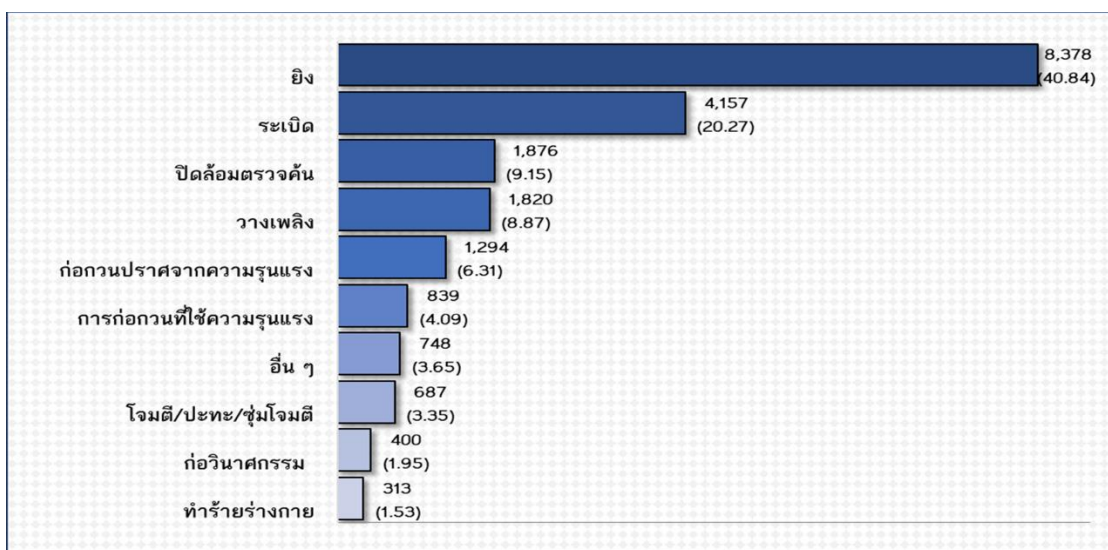
ภาพประกอบ ๓ จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒

จากภาพประกอบ ๓ จะแสดงให้เห็นถึงจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ โดยในปี ๒๕๕๖ เป็นจุดเริ่มต้นที่มีการพูดคุยเพื่อสันติภาพ

๓.๑.๒ สาเหตุของการเสียชีวิตจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

การนำเสนอสาเหตุของการเสียชีวิตจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ครั้งนี้ นำเสนอในประเด็น ได้แก่ ๑) สาเหตุของความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) สาเหตุการเสียชีวิตจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

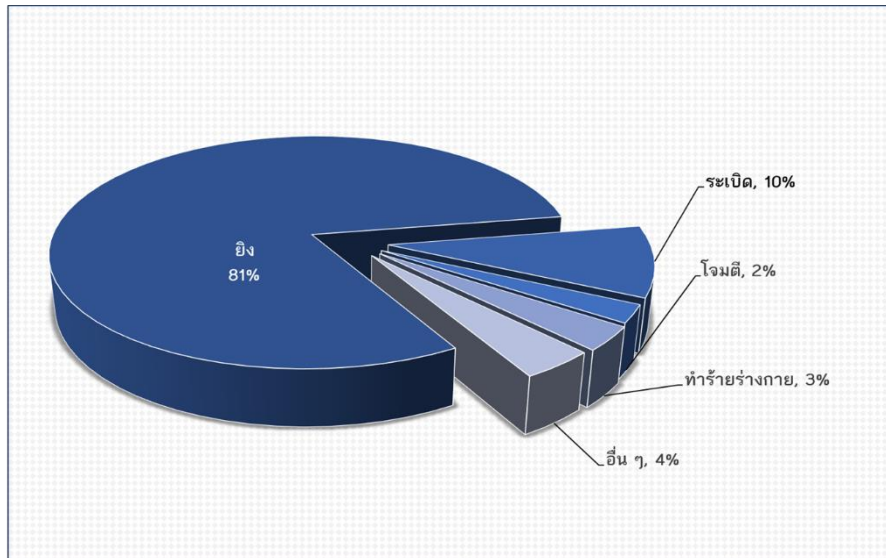
สาเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒ พบผลดังนี้

ภาพประกอบ ๔ จำนวนและร้อยละของลักษณะเหตุการณ์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒

จากภาพประกอบ ๔ จะเห็นได้ว่า ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ยิ่งมากที่สุดจากเหตุการณ์ทั้งหมด โดยเหตุการณ์ยิ่งเกิดขึ้นจำนวน ๘,๓๗๘ ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๔

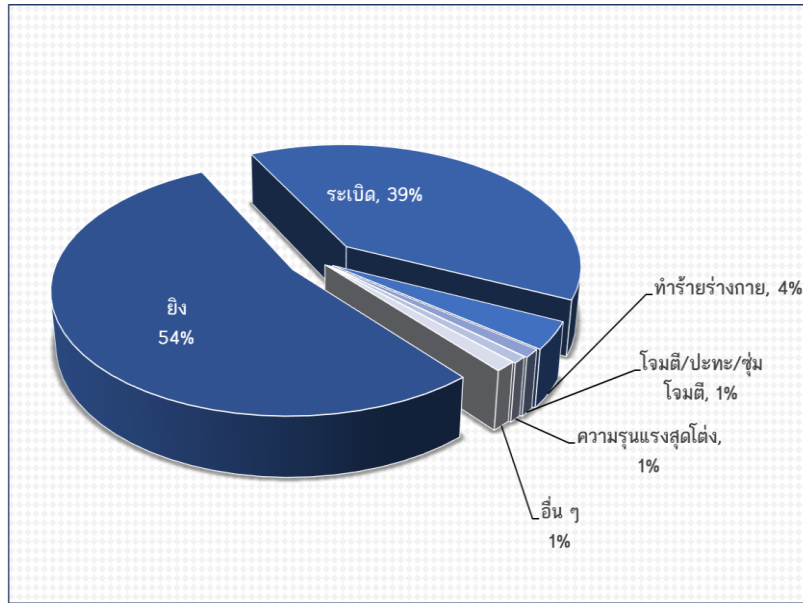
สาเหตุของการเสียชีวิตจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒ พบผลดังภาพประกอบ ๕

ภาพประกอบ ๕ สาเหตุการเสียชีวิตในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒

จากภาพประกอบ ๕ จะเห็นได้ว่าสัดส่วนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีสาเหตุของการเสียชีวิตมาจากเหตุการณ์ยิ่งมากที่สุด คือร้อยละ ๘๑ รองลงมาคือระเบิด ร้อยละ ๑๐ ทำร้ายร่างกาย ร้อยละ ๓ อื่น ๆ ร้อยละ ๔ และโจมตี ร้อยละ ๒

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต จำแนกตามสาเหตุ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒ พบว่า มีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ยิ่งมากที่สุด ถึงร้อยละ ๕๔ ส่วนสาเหตุเกิดจากระเบิด ร้อยละ ๓๙

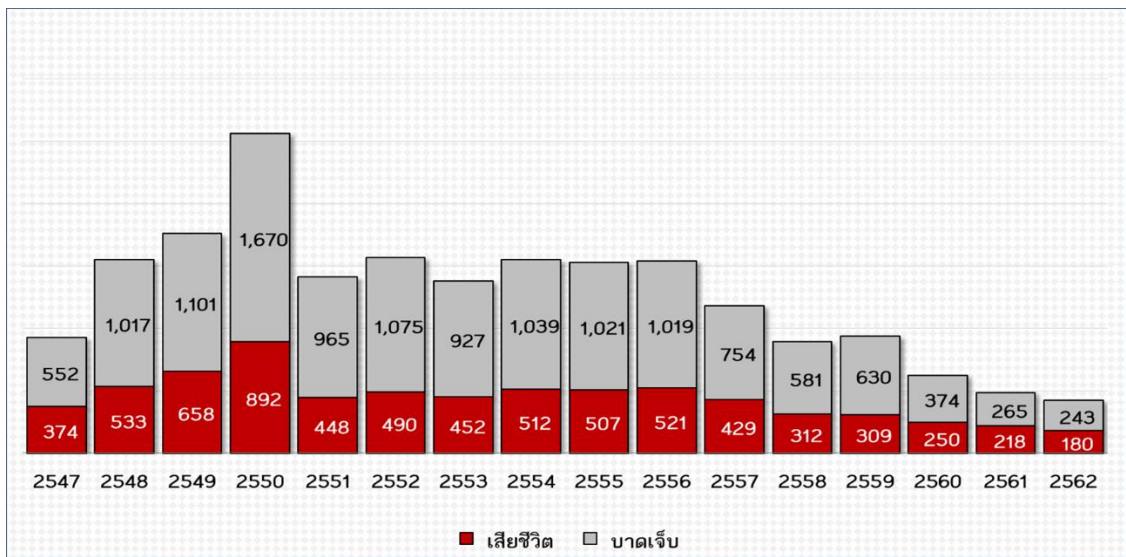

ภาพประกอบ ๖ ร้อยละของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต จำแนกตามสาเหตุ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

๓.๒ ผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง ๔ จังหวัด ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว ทั้งการบาดเจ็บและเสียชีวิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ (จำแนกรายปี) พบผลดังภาพประกอบ ๗

ภาพประกอบ ๗ จำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ (จำแนกรายปี)

จากภาพประกอบ ๗ พบว่า จำนวนผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างปี ๒๕๔๗ - ๒๕๖๒ นั้น มีแนวโน้มลดลง โดยปีที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บมากที่สุดคือ ปี ๒๕๕๐ จำนวนผู้เสียชีวิต ๘๙๒ คน และบาดเจ็บ จำนวน ๑,๖๗๐ คน รองลงมาคือ ปี ๒๕๔๙ เสียชีวิต จำนวน ๖๕๘ คน และบาดเจ็บ จำนวน ๑,๑๐๑ คน ปี ๒๕๔๘ เสียชีวิต จำนวน ๕๓๓ คน และบาดเจ็บ จำนวน ๑,๐๑๗ คน ตามลำดับ

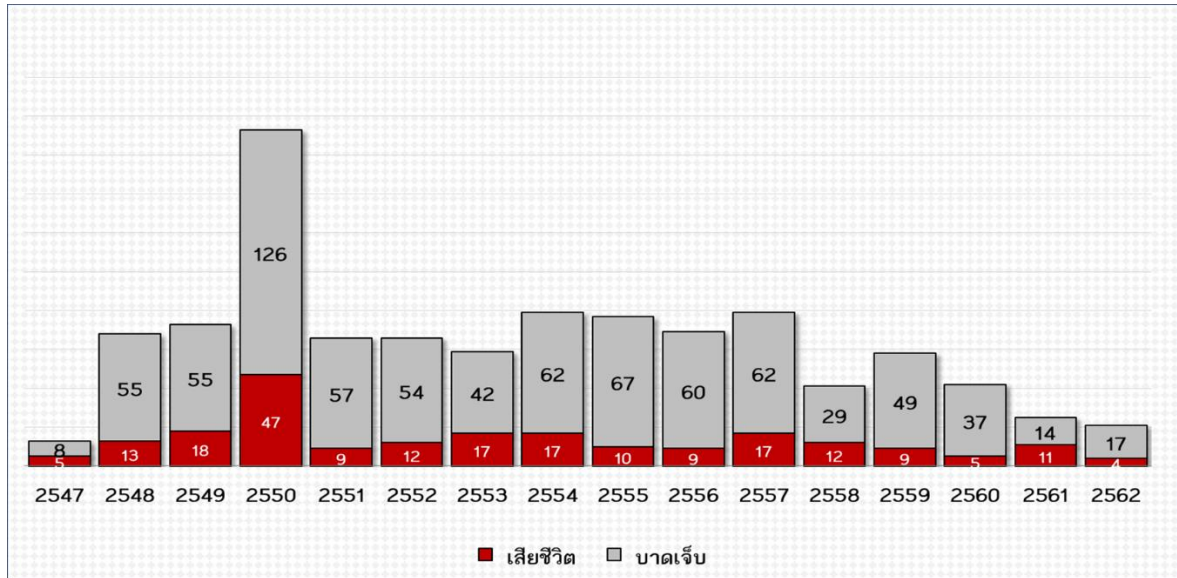
เมื่อพิจารณาช่วงปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ พบว่า แนวโน้มการเสียชีวิตและบาดเจ็บลดลง โดยในปี ๒๕๖๐ เสียชีวิต จำนวน ๒๕๐ คน บาดเจ็บ จำนวน ๓๗๔ คน ปี ๒๕๖๑ เสียชีวิต จำนวน ๒๑๘ คน บาดเจ็บ จำนวน ๒๖๕ คน และปี ๒๕๖๒ เสียชีวิต จำนวน ๑๘๐ คน บาดเจ็บ จำนวน ๒๔๓ คน ตามลำดับ

ตาราง ๒ จำนวนผู้บาดเจ็บเสียชีวิตแบ่งตามช่วงอายุและเพศในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	หญิง	ชาย	ไม่ระบุเพศ
ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๑,๐๐๙	๓๓๓	๖๗๖	๐
๑๘ - ๕๙ ปี	๑๔,๕๐๐	๒,๐๓๒	๑๒,๔๖๘	๒
๖๐ ปี ขึ้นไป	๙๑๒	๑๗๘	๗๓๔	๐
ไม่ระบุอายุ	๓,๔๙๕	๕๕๘	๒,๙๓๗	๔๐๐
รวม	๑๙,๙๑๖	๓,๑๐๑	๑๖,๘๑๕	๔๐๐

จากตาราง ๒ พบว่า จำนวนผู้บาดเจ็บเสียชีวิต เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ อยู่ในช่วงอายุ ๑๘ - ๕๙ ปี มากที่สุด มีจำนวน ๑๔,๕๐๐ คน รองลงมาคือ ไม่ระบุอายุ จำนวน ๓,๔๙๕ คน ต่ำกว่า ๑๘ ปี จำนวน ๑,๐๐๙ คน และ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๙๑๒ คน ตามลำดับ เมื่อจำแนกเพศ พบว่า เพศชายบาดเจ็บเสียชีวิต มากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีผู้บาดเจ็บเสียชีวิต ๑๖,๘๑๕ คน เพศหญิง มีผู้บาดเจ็บเสียชีวิต ๓,๑๐๑ คน และเมื่อพิจารณาช่วงอายุและเพศ พบว่าช่วงอายุ ๑๘ - ๕๙ ปี เพศชาย มีจำนวนผู้บาดเจ็บเสียชีวิตมากที่สุด คือ มีจำนวน ๑๒,๔๖๘ คน

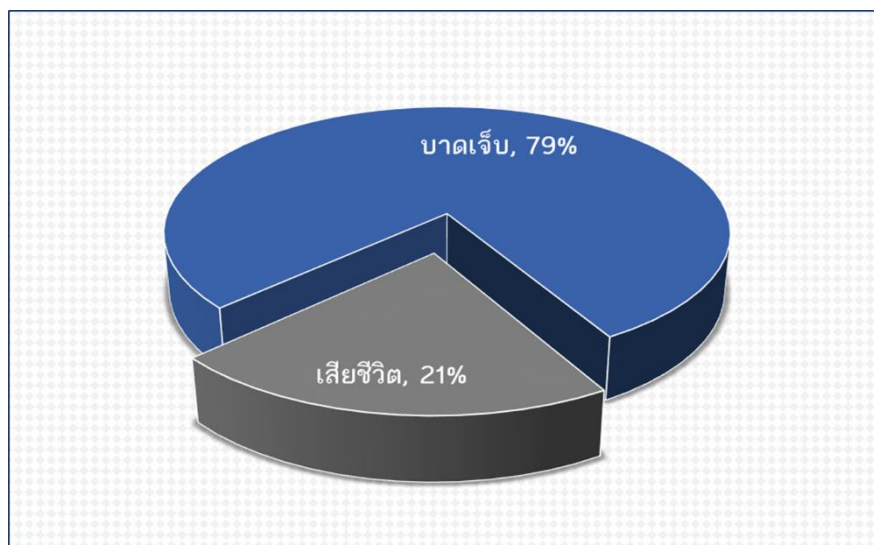
เมื่อพิจารณาจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒ พบผลดังภาพประกอบ ๘

ภาพประกอบ ๘ จำนวนผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บ (เด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี) ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒

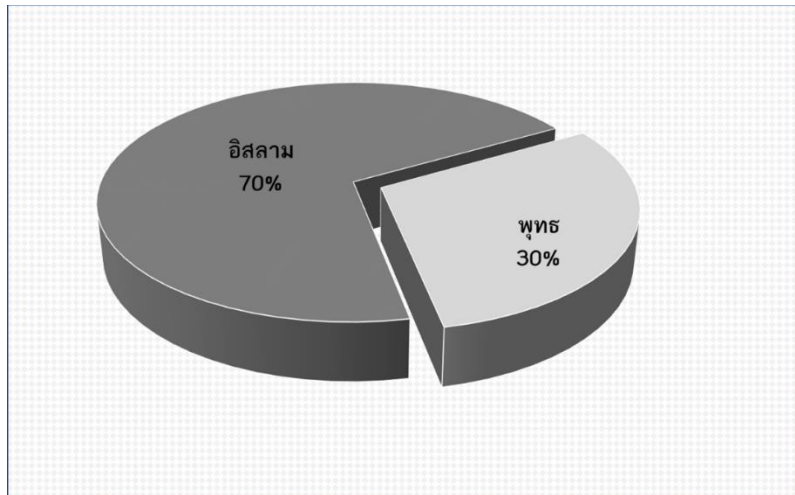
จากภาพประกอบ ๘ พบว่า จำนวนผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บของเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ในปี ๒๕๕๐ มีจำนวนมากที่สุด คือ เสียชีวิต จำนวน ๔๗ คน บาดเจ็บ จำนวน ๑๒๖ คน รองลงมา คือ ปี ๒๕๕๔ และปี ๒๕๕๗ เสียชีวิต จำนวน ๑๗ คน บาดเจ็บ จำนวน ๖๒ คน ส่วนในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นสามปีล่าสุด มีแนวโน้มการเสียชีวิตและการบาดเจ็บลดลง ปี ๒๕๖๐ เสียชีวิต จำนวน ๕ คน บาดเจ็บ จำนวน ๓๗ คน ปี ๒๕๖๑ เสียชีวิต จำนวน ๑๑ คน บาดเจ็บ จำนวน ๑๔ คน และปี ๒๕๖๒ เสียชีวิต จำนวน ๔ คน บาดเจ็บ จำนวน ๑๗ คน

เมื่อพิจารณาผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี บาดเจ็บมากกว่าเสียชีวิต โดยบาดเจ็บร้อยละ ๗๙ และเสียชีวิตร้อยละ ๒๑ ผลภาพประกอบ ๙

ภาพประกอบ ๙ ร้อยละผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

เมื่อพิจารณาผู้เสียชีวิต เด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จำแนกตามศาสนาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๒ พบว่าผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๗๐ และศาสนาพุทธ ร้อยละ ๓๐ ดังภาพประกอบ ๑๐

ภาพประกอบ ๑๐ ร้อยละผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามศาสนา

พิจารณาจำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบระหว่างปี ๒๕๔๗ จนถึง ปัจจุบัน (กรณีคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่รับรองและไม่ให้การรับรอง) พบผลดังตาราง ๓

นอกจากผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก่อให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตแล้ว พบว่ายังส่งผลกระทบต่อครอบครัวของผู้ประสบเหตุอีกด้วย เด็กและเยาวชนที่ประสบเหตุต้องตกอยู่ในสถานะของการกำพร้าเนื่องจากพ่อแม่ หรือสมาชิกในครอบครัวเสียชีวิตจากสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามียุวชนที่ประสบเหตุการณ์และกำพร้าเป็นจำนวนมาก (กรณีคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่รับรอง) รายละเอียดดังปรากฏในตาราง ๓

ตาราง ๓ จำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ระหว่างปี ๒๕๔๗ จนถึง ปัจจุบัน

รายการ	จังหวัด				รวม
	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	สงขลา	
ที่ประสบเหตุ	๓๔๑	๔๑๔	๒๘๑	๑๔๗	๑,๑๘๓
กำพร้า	๒,๒๔๕	๒,๖๐๖	๑,๕๖๐	๒๔๒	๖,๖๕๓
รวม	๒,๕๘๖	๓,๐๒๐	๑,๘๔๑	๓๘๙	๗,๘๓๖

จากตาราง ๓ เด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบจำแนกตามรายการและจังหวัด พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ประสบเหตุ มีจำนวน ๑,๑๘๓ คน อยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมากที่สุด จำนวน ๔๑๔ คน รองลงมาคือ จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๓๔๑ คน จังหวัดยะลา จำนวน ๒๘๑ คน และจังหวัดสงขลา จำนวน ๑๔๗ คน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเด็กและเยาวชนที่กำพร้า มีจำนวน ๖,๖๕๓ คน อยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมากที่สุด จำนวน ๒,๖๐๖ คน รองลงมาคือ จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒,๒๔๕ คน จังหวัดยะลา จำนวน ๑,๕๖๐ คน และจังหวัดสงขลา จำนวน ๒๔๒ คน

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบส่วนกรณีที่คณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่ไม่รับรอง มีจำนวนประมาณ ๖๘๒ ราย ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ประมาณ ๒๗๒ ราย จังหวัดนราธิวาส ประมาณ ๒๔๓ ราย จังหวัดยะลา ประมาณ ๑๑๖ ราย และจังหวัดสงขลา ประมาณ ๕๑ ราย

๓.๓ การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ผ่านมามีการดำเนินการหลากหลายรูปแบบตามภารกิจและบทบาทของแต่ละหน่วยงาน โดยระดับของการให้ความช่วยเหลือมีความแตกต่างกัน ตั้งแต่ระดับนโยบาย การนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ นโยบายและยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแนวทางการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑) นโยบายและยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในห้วงปัจจุบันสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อยู่ระหว่างการยกร่างนโยบายฉบับใหม่ (นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ซึ่งได้สิ้นสุดลงแล้ว) สำหรับประเด็นในเรื่อง “การเยียวยา” นั้น นโยบายฉบับใหม่ได้กำหนดให้ประเด็นเรื่องการเยียวยาเป็น ๑ ใน ๖ วัตถุประสงค์สำคัญ และมีแนวนโยบายรองรับที่มีความชัดเจน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ “เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการเยียวยาให้เป็นธรรมที่ทั่วถึง และขจัดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรม รวมทั้งลดความหวาดระแวงทุกรูปแบบ และฟื้นคืนความไว้วางใจต่อกัน”

(๒) ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มีแผนงานรองรับแผนบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระยะแรก (ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติ โดยมีการจัดทำ “แผนงานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ” ไว้

๒) แนวทางการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) สภาพปัญหาในระบบช่วยเหลือเยียวยา พบว่า การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและขั้นตอนการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนกัน ลำช้า ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการเลือกปฏิบัติ การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งทางร่างกายสุขภาพและจิตใจที่ขาดการติดตามดูแลในระยะยาว ตลอดจนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติด้วยเหตุไม่เป็นธรรม มีการละเมิดสิทธิของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนหวาดระแวง กลียดชัง และรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐ

(๓) ระบบการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งข้อมูลจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) พบว่าปัจจุบันการช่วยเหลือและเยียวยาเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี หลายฉบับและระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหาย และผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันสืบเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕

๓) มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเยียวยาที่สำคัญ : มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

(๑) การปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : การแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์เพิ่มบุคคลที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบ (सारวัตร กำนัน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/แพทย์ประจำตำบล/อาสาสมัครที่ได้รับการแต่งตั้งจากส่วนราชการ) และแนวทางการรับรองของคณะกรรมการ ๓ ฝ่าย

(๒) การปรับปรุงหลักเกณฑ์และแนวทางการรับรองว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ จากคณะกรรมการ ๓ ฝ่าย (ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง) ซึ่งพิจารณาประกอบกับผลการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวน ทำให้การพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบเกิดความล่าช้า และเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ จึงเห็นควรกำหนดแนวทางการพิจารณาดังกล่าวใหม่

๓.๓.๒ การให้ความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือและมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

๑) หน่วยงานกำกับนโยบาย

หน่วยงานกำกับนโยบาย มี ๓ หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า การดำเนินงานของหน่วยงานกำกับนโยบายในการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการดังนี้

๑.๑) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

การให้ความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ดำเนินการในปัจจุบัน มีดังนี้

(๑) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยคณะกรรมการดังกล่าวทำหน้าที่บูรณาการเยียวยาในพื้นที่ ซึ่งมีสำนักงาน ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการ

(๒) ประชุมคณะอนุกรรมการด้านการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

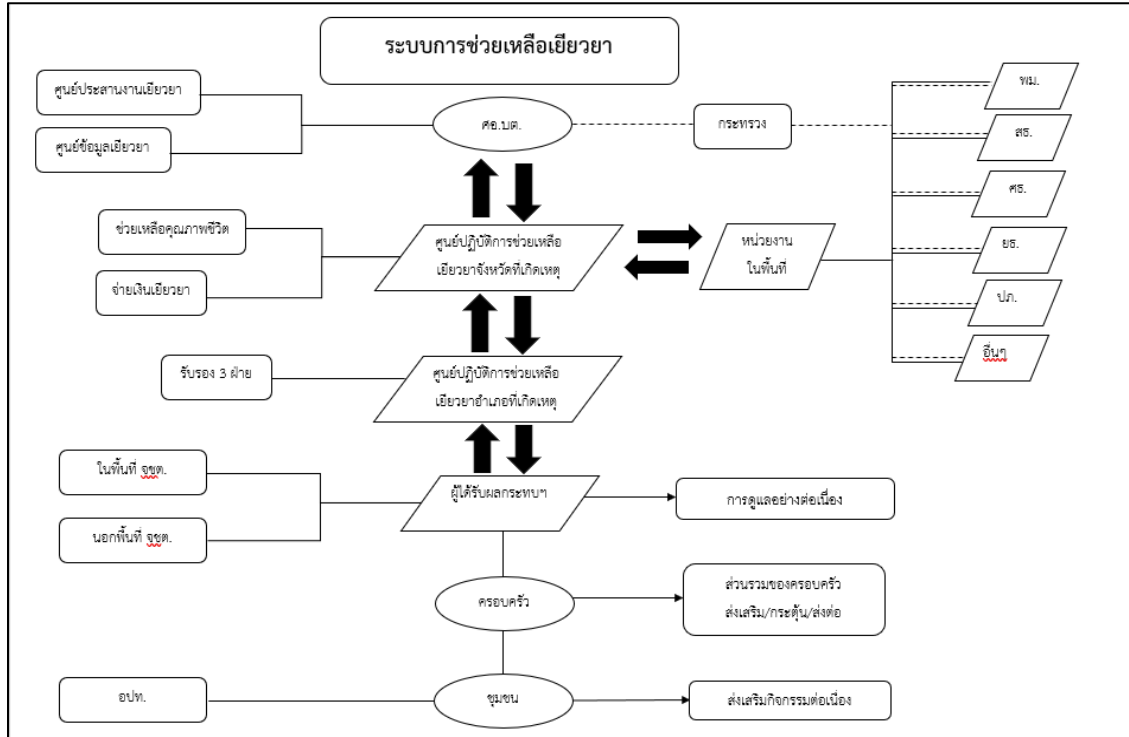
(๒.๑) แนวทางการดำเนินงานในกรณีคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่ ไม่รับรอง จะเป็นการให้ความช่วยเหลือโดยทั่วไป ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงยุติธรรม โดยในหลักการแล้ว เห็นว่า ต้องมีการรับฟังผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ และหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือต่อไป ซึ่งมีข้อพิจารณาว่าหากเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจริง ย่อมจะปรากฏพยานหลักฐานว่าเป็นกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ความไม่สงบ และย่อนำไปสู่การให้ความช่วยเหลือเยียวยาต่อไป

(๒.๒) แนวทางการดำเนินงานในกลุ่มเด็ก และเยาวชนที่มีแนวความคิดสุดโต่ง การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็กที่มีแนวความคิดสุดโต่งนั้น ไม่สามารถยกเว้นการให้ความช่วยเหลือเยียวยาได้ หากเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว มีสัญชาติไทยและอยู่ในประเทศไทยก็ต้องให้ความช่วยเหลือเยียวยา อย่างทั่วถึง โดยกลุ่มเด็กที่มีแนวความคิดสุดโต่งจะต้องมีกระบวนการสร้างความเข้าใจเพิ่มเติมต่อไป

๑.๒) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

แนวทางการให้ความช่วยเหลือของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน ภาคใต้ (ศอ.บต.) ประกอบด้วย ๑) ระบบการให้ความช่วยเหลือเยียวยา ๒) วิจัยเพื่อศึกษาความต้องการ และความจำเป็นของแต่ละครอบครัว ๓) ผลักดันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการให้ความช่วยเหลือเยียวยา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(๑) ระบบการช่วยเหลือเยียวยา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน ภาคใต้ (ศอ.บต.) มีระบบการช่วยเหลือเยียวยาเป็นการประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งแต่ละหน่วยงาน มีรูปแบบ ระเบียบในการปฏิบัติงานของตนเอง โดยยังไม่มีระบบในการรวมศูนย์ เพื่อเป็น One Stop Service ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ ๑๑ ระบบการช่วยเหลือเฒ่าเป็นการประสานงานกับส่วนราชการ

(๒) วิจัยเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ยังได้มีการจัดทำโครงการวิจัยร่วมกับ สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย สมาคมนักจิตวิทยาและสมาคมพยาบาล โดยร่วมกันทำ Case Management ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบทั้งหมด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นของแต่ละครอบครัว แล้วจะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการจัดทำระเบียบเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป อีกทั้งยังมีการจัดทำ Family Management ควบคู่ไปกับการทำ Case Management ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ครอบครัวมีความเข้มแข็ง สามารถดูแลตนเองได้และดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ ตลอดจนสามารถทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมได้ต่อไป

(๓) ผลักดันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการให้ความช่วยเหลือเฒ่า ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ยังได้มีการผลักดันให้ชุมชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการให้ความช่วยเหลือเฒ่าโดยดำเนินการผ่านองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากคนในพื้นที่ย่อมเข้าใจสภาพปัญหาในพื้นที่ของตนและสามารถดูแลคนในพื้นที่ของตนได้เป็นอย่างดี

การดำเนินโครงการ กิจกรรมช่วยเหลือเฒ่าผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการดังนี้

๑. กิจกรรมการช่วยเหลือเฒ่าผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ตามมติคณะรัฐมนตรีและค่าใช้จ่ายตามระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) จำนวน ๑๕๖.๒ ล้านบาท โดยเฒ่าด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านทรัพย์สิน ด้านจิตใจ ด้านคุณภาพชีวิตต่อเนื่อง

๒. กิจกรรมค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนกลไก การบริหารจัดการงาน เยียวยา จำนวน ๔๓.๘ ล้านบาท โดยดำเนินการด้านต่าง ๆ ได้แก่ ค่าจ้างลูกจ้างเยียวยา ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ของ ศอ.บต./จังหวัด/อำเภอ พัฒนาประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน บูรณาการเครือข่าย และติดตาม ประเมินผล

นอกจากนั้น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำลัง ดำเนินการจัดทำระบบ Self Help เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยอาจจัดทำ ในรูปแบบสมาคม และมุ่งเน้นการทำงานด้านเยียวยา โดยอาศัยบุคลากรซึ่งเป็นบุคคลผู้ที่เคยได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

๑.๓) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า มีหน่วยงานที่ดูแล เกี่ยวกับเรื่องสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง คือ ศูนย์สันติวิธี มีการให้ ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ การกิจ ของศูนย์สันติวิธีเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตลอดจน องค์กรภาคประชาสังคม (CSOs) องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) องค์กรระหว่างประเทศ (IGOs) ในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างการรับรู้ข้อเท็จจริง สร้างความเข้าใจและทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างภาครัฐ กับประชาชนในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เกิดสันติสุขในพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยแนวทางการให้ความช่วยเหลือดำเนินการดังนี้

(๑) แนวทางการให้ความช่วยเหลือเด็ก สตรี และครอบครัวผู้ได้รับ

ผลกระทบ

(๑.๑) พบปะ สานสัมพันธ์ ช่วยเหลือเยียวยาเบื้องต้น ร่วมกับ ชุมปฏิบัติการณ์ในพื้นที่

(๑.๒) เสริมสร้างความเข้าใจ ให้รับรู้ข้อเท็จจริงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้กำลังใจ พื้นฟูจิตใจ และรับฟังปัญหาความต้องการของผู้ได้รับผลกระทบ

(๑.๓) สร้างเครือข่ายกลุ่มสตรี ให้มีความเข้มแข็ง มีความรู้ และสามารถ ช่วยเหลือตัวเองและชุมชนได้

(๑.๔) ติดตาม ประเมินผล ประสานงาน กับองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง

(๒) แนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการบังคับใช้กฎหมาย พิเศษด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบ จากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๕

(๒.๑) การช่วยเหลือเยียวยา กรณีถูกควบคุมตัว โดยที่ผู้ต้องหาไม่มีความผิด ก) เงินเยียวยาด้านจิตใจ คนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ข) เงินค่าชดเชยตามจำนวนวันที่ถูกควบคุมตัว วันละ ๔๐๐ บาท

(๒.๒) การช่วยเหลือเยียวยา กรณีที่เกิดจากการปฏิบัติภารกิจ ของเจ้าหน้าที่โดยผู้ต้องหาไม่เกี่ยวข้องก) เงินเยียวยากรณีเสียชีวิต/บาดเจ็บสาหัส ข) เงินเยียวยากรณีได้รับบาดเจ็บ ค) เงินช่วยเหลือเยียวยาเพิ่มเติมเพื่อการอำนวยความสะดวก เป็นธรรม ตามสภาพปัญหา และความจำเป็นเร่งด่วน

(๓) แนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย จากการบังคับใช้กฎหมาย ด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ ส่งผลให้มีการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เป็นจำนวนมาก จากการสอบถามส่วนใหญ่ถูกปลุกกระดม บ่มเพาะ ให้เข้าร่วมขบวนการ โดยบิดเบือนหลักศาสนา และประวัติศาสตร์ความเป็นชาติพันธุ์ จูงใจให้ก่อเหตุรุนแรง จนถูกติดตามจับกุมดำเนินคดี ซึ่งบุคคลในครอบครัวไม่เคยทราบว่า บุคคลในครอบครัวของตนได้เข้าร่วมขบวนการ และร่วมก่อเหตุรุนแรงจนถูกติดตามจับกุมตัว

๒) หน่วยปฏิบัติการ

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาของหน่วยปฏิบัติการ มีทั้งหมด ๙ หน่วยงาน ประกอบด้วย ๑) สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๒ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา สตูล ๒) ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัด ๓) กระทรวงศึกษาธิการ ๔) กระทรวงสาธารณสุข ๕) ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ ๖) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ๗) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๘) โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ และ ๙) ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ โดยมีแนวทางการให้ความช่วยเหลือของแต่ละหน่วยงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑) สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๒ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา สตูล

แนวทางการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการดังนี้

(๑) การให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากจำนวนของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ปัจจุบัน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ยุติการให้ความช่วยเหลือ จำนวน ๑,๕๙๐ ราย โดยแบ่งออกเป็น ๓ กรณี ได้แก่ ๑) กรณีเด็กสำเร็จการศึกษา ๒) กรณีที่เด็กอายุเกิน ๒๕ ปี และ ๓) เด็กพักการศึกษา ขณะนี้อยู่ในระหว่างการให้ความช่วยเหลือ จำนวน ๕,๗๖๗ ราย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นรายจังหวัดโดยเรียงลำดับจากจำนวนมากที่สุดไปยังจำนวนน้อยที่สุด ได้ดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒) จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒,๒๔๕ ราย จังหวัดปัตตานี จำนวน ๒,๐๕๖ ราย จังหวัดยะลา จำนวน ๑,๒๒๔ ราย และจังหวัดสงขลา จำนวน ๒๔๒ ราย

(๒) รูปแบบการให้ความช่วยเหลือเยียวยาและผลการดำเนินงานเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ มีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

๑. การให้ความช่วยเหลือเยียวยาตามหลักเกณฑ์อำนาจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒. การประสานการให้ความช่วยเหลือและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. จัดหน่วยเคลื่อนที่ออกเยี่ยมบ้านผู้ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง
๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การส่งเสริมด้านอาชีพ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เป็นต้น

จากการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ได้รับการศึกษามีอาชีพและรายได้ รวมทั้งสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยแบ่งได้ตามนี้

ตาราง ๔ ผลการดำเนินการช่วยเหลือด้านการศึกษาและอาชีพผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ

ด้านการดำเนินการ	ผลลัพธ์	ร้อยละ
ด้านการศึกษา	๑. สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี	๖๐
	๒. สำเร็จการศึกษาชั้น ปวส./อนุปริญญา	๙
	๓. สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปลาย/ปวช.	๑๗
	๔. สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมต้น	๑๐
	๕. สำเร็จการศึกษาชั้นประถม	๔
ด้านอาชีพ	๑. รับราชการ ลูกจ้างรัฐ ลูกจ้างเอกชน	๓๘
	๒. รับจ้างทั่วไป	๑๑
	๓. ค่าขาย/อุตสาหกรรมในครัวเรือน	๗
	๔. เกษตรกรรม	๔
	๕. อาชีพอื่น ๆ	๑๐
	๖.ว่างงาน	๓๐

นอกจากนี้ ยังได้มีการติดตามการให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบ่งเป็นกรณีที่ยุติการช่วยเหลือซึ่งอยู่ในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๖๔๑ คน และติดตามผลการให้ความช่วยเหลือได้จำนวน ๕๒๔ คน

๒.๒) ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัด

ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัด มีทั้งหมด ๔ จังหวัด กล่าวคือ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสงขลา ซึ่งในปัจจุบันจังหวัดสตูลยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัดสตูลขึ้น เนื่องจากไม่พบข้อมูลของผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงในพื้นที่ของจังหวัดสตูล โดยศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาจังหวัดมีการกิจการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งแบ่งประเภทการให้ความช่วยเหลือออกเป็น ๓ กรณี ดังนี้

(๑) การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

(๒) การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบที่เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งได้รับผลกระทบถึงแก่ชีวิต ทุพพลภาพ หรือถูกปลดออกจากราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕

การพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการรับรองจากคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่ (ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง) ของผู้ขอรับความช่วยเหลือต้องเป็นผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากความเห็นของคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่ ประกอบกับผลการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวน หากกรณีเหตุการณ์ปรากฏชัดเจนว่า เกิดจากเหตุความไม่สงบ ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบได้ครบถ้วน ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลัง กำหนดจากเงินอุดหนุนราชการ ทั้งนี้ หากการให้ความช่วยเหลือเยียวยา ซึ่งมีได้กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ ก็ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการ (กยต.) พิจารณาตามความเหมาะสมต่อไป

นอกจากนี้ ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาแต่ละจังหวัดยังได้มีการติดตามสถานะของผู้เสียหายที่อยู่ระหว่างการพิจารณาจากคณะกรรมการ อาทิ กรณีที่ผู้เสียหายได้การรับรองจาก ๒ ใน ๓ ฝ่าย หากได้รับหนังสือรับรองจากคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่ภายหลัง จะมีการสำรวจข้อมูลอีกครั้ง เพื่อให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายเพิ่มเติมต่อไป

สำหรับงบประมาณของศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเยียวยาแต่ละจังหวัด มีการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ซึ่งการดำเนินการโครงการ และกิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับ ๔ ยุทธศาสตร์ของ ศอ.บต. ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบการเยียวยาให้มีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาเครือข่ายการช่วยเหลือเยียวยาแบบบูรณาการ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่รองรับการเข้าถึงทุกภาคส่วนในการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อประชาชน และยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

๒.๓) กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การให้ทุนการศึกษาให้แก่เด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่การศึกษา ระดับชั้น อนุบาล ๓ ป.๖ ม.๓ ม.๖ ปวช. ปวส. อนุปริญญา และปริญญาตรี ซึ่งระดับชั้นปริญญาตรี เป็นชั้นสูงสุดที่ให้ทุนการศึกษา และอายุสูงสุดที่ให้ทุนการศึกษา คือ อายุ ๒๕ ปี ซึ่งมีกระบวนการทำงาน แผนงาน โครงการ และกิจกรรม สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

(๑) ประกาศการให้ทุนการศึกษาต่อเนื่องของผู้ได้รับผลกระทบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีการพัฒนาหลักเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง และขณะนี้ อยู่ในระหว่างการปรับปรุงแก้ไขประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอรับทุนการศึกษารายปีต่อเนื่องของผู้ได้รับผลกระทบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีการปรับปรุงแก้ไข ๒ ประเด็น คือ ๑) คำนิยามของผู้ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งประเด็นนี้ได้มาจากการลงพื้นที่แล้ว พบว่า การเข้าถึงสิทธิอาจจะยังขาดตกบกพร่องและไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร โดยจะได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้อง

กับมติคณะรัฐมนตรีด้วย และ ๒) ระยะเวลาในการยื่นคำขอรับทุนการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบมากยิ่งขึ้น

(๒) แต่งตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการในการดำเนินงาน เช่น คณะกรรมการบริหารทุนการศึกษารายปีต่อเนื่องของผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะอนุกรรมการดำเนินงานทุนการศึกษารายปีต่อเนื่องของผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบป.จชต.) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทั้งระดับกระทรวงและในพื้นที่ด้วย

(๓) จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เพื่อประกอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ เช่น คู่มือปฏิบัติงานทุนการศึกษารายปีต่อเนื่องตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจชายแดนภาคใต้ คู่มือสิทธิประโยชน์และสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

(๔) แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทุนการศึกษาในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีการดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรม เช่น โครงการประชุมติดตามประเมินผลการช่วยเหลือทุนการศึกษารายปีต่อเนื่องให้กับทายาทผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการประชาสัมพันธ์ทุนการศึกษารายปีต่อเนื่องให้กับทายาทผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อสิทธิประโยชน์ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พัฒนารูปแบบเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ชายแดนภาคใต้

๒.๔) กระทรวงสาธารณสุข

การดำเนินงานช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของกระทรวงสาธารณสุข มีดังนี้

(๑) บูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (แม่และเด็ก) งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑๒,๘๓๒,๕๐๐ บาท ดำเนินการประเดิม อนามัยแม่และเด็กพัฒนาการสมวัย และทันตสุขภาพ

(๒) งบประมาณจากศูนย์สุขภาพจิต (โครงการชายแดนใต้) งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๒,๑๘๑,๖๐๐ บาท ดำเนินกิจกรรม พัฒนาศักยภาพด้วยสื่อความรู้ปฐมพยาบาลทางใจ สร้างชุมชนต้นแบบการดำเนินงานสุขภาพ เสริมสร้างความสามารถด้านสติปัญญาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ในเด็กที่ได้รับผลกระทบ ซ่อมแผนเผชิญเหตุในโรงเรียน เสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจวัยรุ่นที่ได้รับผลกระทบ นิเทศติดตามประเมินผลเครือข่ายแบบบูรณาการ

(๓) บูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๖๕๓,๔๘๙,๖๐๐ บาท ดำเนินกิจกรรม พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินและการส่งต่อในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพัฒนางานอนามัยแม่และเด็ก

ตาราง ๕ แผนงาน/โครงการ และงบประมาณปี ๒๕๖๓

แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
งบประมาณการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (แม่และเด็ก) รวมทั้งสิ้น ๑๒,๘๓๒,๕๐๐ บาท	
๑) อนามัยแม่และเด็ก	๔,๔๑๗,๐๐๐ บาท
๒) พัฒนาการสมวัย	๔,๙๙๕,๐๐๐ บาท
๓) ทันทสุขภาพ	๓,๔๒๐,๕๐๐ บาท
งบจากศูนย์สุขภาพจิต (โครงการชายแดนใต้) รวมทั้งสิ้น ๒,๑๘๑,๖๐๐ บาท	
๑) พัฒนาศักยภาพด้วยสื่อความรู้ปฐมพยาบาลทางใจ	๒๕๐,๐๐๐ บาท
๒) สร้างชุมชนต้นแบบการดำเนินงานสุขภาพ	๓๕๐,๐๐๐ บาท
๓) เสริมสร้างความสามารถด้านสติปัญญาและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กที่ได้รับผลกระทบ	๗๒๖,๖๐๐ บาท
๔) ซ่อมแซมเผชิญเหตุในโรงเรียน	๓๓๕,๐๐๐ บาท
๕) เสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจวัยรุ่นที่ได้รับผลกระทบ	๔๐๐,๐๐๐ บาท
๖) นิเทศติดตามประเมินผลเครือข่ายแบบบูรณาการ	๑๒๐,๐๐๐ บาท
งบแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ รวมทั้งสิ้น ๖๕๓,๔๘๙,๖๐๐ บาท กิจกรรม	
๑) พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินและการส่งต่อในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	
๒) พัฒนางานอนามัยแม่และเด็ก	

ผลการดำเนินงานช่วยเหลือเยียววา

๑. การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑.๑ ให้บริการดูแลเยียววาจิตใจตามมาตรฐานการบริการเยียววาฟื้นฟูสุขภาพจิตแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) มีการจัดการส่งต่ออย่างเป็นระบบ และมีการติดตามเยี่ยมบ้านทุกราย จำนวน ๓ ครั้ง มีผลงานทั้งหมดในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๔๐๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๒ บริการให้การปรึกษาผ่านสายด่วนสุขภาพจิต ๑๓๒๓/๑๖๖๗ เป็นระบบตอบรับอัตโนมัติเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพจิต เป็นสื่อสองภาษาไทยและภาษามลายู มีผู้รับบริการในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๘๗,๖๐๕ ราย และเฟสบุ๊คปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งมีผู้รับบริการในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๒๘,๗๓๗ ราย

๒. การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านการช่วยเหลือเยียววาจิตใจ การสร้างคู่มือเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างครูและนักจิตวิทยาในพื้นที่ ซึ่งมีผลงานทั้งหมดในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๕๐ ราย

นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุข ยังให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ด้วย คือ การเบิกค่าพาหนะแก่ผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส ทูพพลภาพที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

ตาราง ๖ อัตราการเบิกจ่ายกรณีบาดเจ็บสาหัส ทูพพลภาพ

อัตราการเบิกจ่ายกรณีบาดเจ็บสาหัส		
ระยะทาง ≤ ๑๐๐ กม.	บาดเจ็บสาหัส	๔,๐๐๐ บาท
	ทูพพลภาพ	๘,๐๐๐ บาท
ระยะทาง ≤ ๒๐๐ กม.	บาดเจ็บสาหัส	๕,๐๐๐ บาท
	ทูพพลภาพ	๑๐,๐๐๐ บาท
ระยะทาง ≥ ๒๐๐ กม.	บาดเจ็บสาหัส	๖,๐๐๐ บาท
	ทูพพลภาพ	๑๒,๐๐๐ บาท

อนึ่ง ในปี ๒๕๖๑ กระทรวงสาธารณสุข ได้ประสานงานร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อให้มีการเบิกค่าพาหนะแก่ผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส ทูพพลภาพที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจากงบประมาณของ ศอ.บต. เพื่อให้เป็นระบบการรวมศูนย์ (One Stop Service) และคาดว่าจะสามารถดำเนินการสำเร็จผ่านการดำเนินงานของ ศอ.บต. ได้ จึงไม่ได้ตั้งงบประมาณการเบิกค่าพาหนะแก่ผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส ทูพพลภาพที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓ ไว้ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ กระทรวงสาธารณสุข ได้เตรียมตั้งงบประมาณในส่วนนี้เพื่อรองรับไว้แล้ว

๒.๕) ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒

ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ มีแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

(๑) ด้านการพัฒนากระบวนการดูแลเยียวยาจิตใจ

พัฒนากระบวนการดูแลเยียวยาจิตใจเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในบริเวณโรงเรียน และนอกโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

ตาราง ๗ ระบบการดูแลเยียวยาจิตใจเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในบริเวณโรงเรียน และนอกโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

โรงเรียน	สาธารณสุข	ชุมชน
๑. ซ่อมแซมเผชิญเหตุในโรงเรียน	๑. รับส่งต่อและประเมินปัญหา	๑. คัดกรองเบื้องต้นและเฝ้าระวัง
๒. คัดกรองและเฝ้าระวัง	๒. ให้การเยียวยาจิตใจ นักเรียน	๒. ดูแลช่วยเหลือ
๓. ดูแลช่วยเหลือในโรงเรียน/ จัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความเข้มแข็ง	ครู และผู้ปกครอง	๓. จัดกิจกรรมความเข้มแข็ง ทางใจในชุมชน (Community Resilience)
๔. ส่งต่อเพื่อการดูแลช่วยเหลือ	๓. วางแผนดูแลต่อเนื่องร่วมกับ โรงเรียน	๔. การติดตามอย่างต่อเนื่อง
๕. การติดตามอย่างต่อเนื่อง	๔. จัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความเข้มแข็งทางใจ (Resilience Quotient : RQ)	

(๒) ด้านการพัฒนารูปแบบการซ่อมเผชิญเหตุในโรงเรียน ดำเนินการ ได้แก่ ๑) กดกริ่งสัญญาณเตือนฉุกเฉิน ๒) เตรียมเคลื่อนย้ายเด็ก ๓) นำเด็กไปจุดรวมพลที่กำหนด ๔) นับจำนวนเด็กและเฝ้าสังเกตเพื่อคัดแยกเด็กกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา ๕) ให้การดูแลด้านร่างกาย ปฐมพยาบาลทางจิตใจ ให้รู้สึกปลอดภัย ๖) เน้นกิจกรรมผ่อนคลายให้มีความรู้สึกสงบ

(๓) ด้านการพัฒนารูปแบบการดูแลเยียวยาจิตใจเด็กและการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของเด็ก ได้แนวทางการดูแลเยียวยาจิตใจเด็กและการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของเด็ก ตามคู่มือการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้ ๑) คู่มือการดูแลเยียวยาจิตใจเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ สำหรับโรงเรียน ๒) คู่มือการดูแลเยียวยาจิตใจเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ สำหรับชุมชน ๓) คู่มือการดูแลเยียวยาจิตใจเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ สำหรับบุคลากรสาธารณสุข

(๔) แผนงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มยุ่งยากซับซ้อน กลุ่มยุ่งยากซับซ้อน ที่เข้าไปดูแล ส่วนใหญ่ถูกละเลย ทำให้สังคมมีความเข้าใจต่อผลกระทบที่คนกลุ่มนี้ได้รับจากสถานการณ์ความรุนแรงน้อยมาก ที่ผ่านมายังไม่มีเจ้าภาพหลักในการดูแลเยียวยาจิตใจโดยเฉพาะ เป็นกลุ่มเสี่ยงก็มีโอกาสเกิดปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาว มีผู้ได้รับผลกระทบจำนวนมากที่ยังขาดการดูแลอย่างเหมาะสม ใช้เวลานานในการแก้ไขปัญหา ผู้ได้รับผลกระทบยังขาดความมั่นใจในการเข้าสู่ระบบสาธารณสุข

(๕) กิจกรรมการเยียวยาจิตใจ โดยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการบำบัดด้วยความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy : CBT) ในครอบครัวผู้ที่ได้รับผลกระทบยุ่งยากซับซ้อน ปี ๒๕๕๙

ตาราง ๘ จำนวนผู้ได้รับการเยียวยาจิตใจโดยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ CBT
ในครอบครัวผู้ที่ได้รับผลกระทบกรณียุ่งยากซับซ้อน ปี ๒๕๕๙

อาการทางสุขภาพจิต	จำนวน (ราย)
สภาวะป่วยทางจิตใจเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจอย่างร้ายแรง (PTSD)	๑๑ ราย
อาการนอนไม่หลับ (Insomnia)	๒ ราย
ภาวะซึมเศร้า (Mild depressive)	๑ ราย
โรคซึมเศร้า (Depressive Mode MDD)	๑ ราย
โรควิตกกังวล (Anxiety)	๑ ราย

(๖) แผนงานที่เกี่ยวข้องกับงานเยียวยาผู้พิการ ปี ๒๕๖๓ ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ ร่วมกับสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่ (The RICD Wheelchair Project) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มอบรถเข็นและอุปกรณ์การแพทย์เพื่อช่วยเหลือคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ภายใต้พระราชทานมาภิไทย ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เพื่อคนพิการลดข้อจำกัดในการใช้ชีวิต ลดภาระของผู้ดูแลและลดปัญหาด้านสุขภาพจิต

๒.๖) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

การดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ดำเนินการตามการดำเนินงาน
เยียวยา : ศอ.บต./ศูนย์ปฏิบัติการเยียวยาจังหวัด/อำเภอ ดังนี้

(๑) เยียวยา ตามมติคณะรัฐมนตรี และระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์
ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) จำนวนทั้งสิ้น ๘๓๗ ราย

(๒) เยียวยา พี่นฟูคุณภาพชีวิตผู้ได้รับผลกระทบต่อเนื่อง จำนวน ๓,๒๕๙ ราย

(๓) เยียวยาจิตใจรายบุคคลและครอบครัว จำนวน ๖๑๐ ราย

(๔) เยี่ยม ติดตาม ผู้ได้รับผลกระทบ โดยเจ้าหน้าที่และเครือข่าย
ทั้งในและนอกพื้นที่ จำนวน ๑,๗๖๒ ราย

(๕) มีเครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบในทุกจังหวัด

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบปัญหาอุปสรรค ดังนี้

(๑) การช่วยเหลือเยียวยาตามมติคณะรัฐมนตรี และระเบียบคณะกรรมการ
ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) มีข้อจำกัด บางกรณีที่ไม่สามารถให้การเยียวยาได้
เช่น กรณีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเรื่องศพ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลส่วนเกินสิทธิ เป็นต้น ซึ่งเป็นค่าใช้จ่าย
ที่เกิดขึ้นจริงแต่ไม่มีมติคณะรัฐมนตรีหรือระเบียบรองรับ

(๒) การช่วยเหลือเยียวยาไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์
ในทางอ้อม เช่น ประชาชนไทยพุทธ ที่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นไข่มังกร เป็นต้น

(๓) ผลกระทบจากการใช้กฎหมายพิเศษ ได้แก่ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก
พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักร

(๔) สถานการณ์ทางสังคม เช่น การแต่งงานในวัยเด็ก การหย่าร้างในครอบครัว ภาวะโภชนาการในเด็ก การดูแลอนามัยแม่และเด็ก เป็นต้น

(๕) หน่วยงานต่าง ๆ ทำงานด้านการให้ความช่วยเหลือเยียวยาในระบบ และรูปแบบของตนเอง และขาดการบูรณาการร่วมกัน ทำให้การให้ความช่วยเหลือเยียวยาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๒.๗) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนพึงได้รับ โดยพิจารณาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัยรวมถึงทายาทผู้เสียชีวิตตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งโอกาสที่ได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่น ซึ่งการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ดังนั้น ผู้เสียหายจะได้รับค่าตอบแทนในเหตุที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย จิตใจ อันเกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น โดยครอบคลุมถึงกรณีผู้ขอรับการช่วยเหลือไม่ได้รับหนังสือรับรองจากคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่ (ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง) และเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยกเว้นในกรณีผู้ขอรับการช่วยเหลือได้รับเงินช่วยเหลือจากจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วจะไม่ได้รับการช่วยเหลือเงินค่าตอบแทนอีก การดำเนินงานโครงการและกิจกรรมของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีจำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ ๑) โครงการฝึกอบรมส่งเสริมมาตรฐานการคุ้มครองพยาน คดีความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปี ๒๕๖๒) ๒) โครงการการสร้างการตระหนักรู้การป้องกันการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปี ๒๕๖๒) ๓) โครงการฝึกอบรมเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจเคารพสิทธิ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปี ๒๕๖๒)

๒.๘) โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์

โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ เป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมสุขภาพจิต ซึ่งมีการดำเนินงานร่วมกับศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีหน่วยให้บริการในรูปแบบศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งได้รับงบประมาณจากกรมสุขภาพจิตในการดำเนินงานและติดตามสุขภาพจิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง

สำหรับการดำเนินงานการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียด ดังนี้

(๑) เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ จะมีการประสานทีมช่วยเหลือเยียวยาจิตใจผู้ประสบภาวะวิกฤต (MCATT) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ และโรงพยาบาลในพื้นที่

(๒) ทีม MCATT ให้ความช่วยเหลือในรูปแบบการปฐมพยาบาลทางจิตใจ (Psychological First Aid) และการทำแบบประเมินผลกระทบทางจิตใจหลังเกิดเหตุการณ์วิกฤต - ๑๘ (The Psychological Impact Scale for Crisis Event - ๑๘ : PISCES - ๑๘) เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบเหตุการณ์วิกฤต ในการคัดแยกและดูแล ตลอดจนติดตามเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาวเกี่ยวกับระบบบริการสาธารณสุขและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย

(๓) โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ ลงพื้นที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ

(๓.๑) กำหนดแผนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบเหตุการณ์วิกฤต ในการคัดแยก และดูแล ตลอดจนถึงติดตามเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาว โดยประชุมร่วมกับ ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขเขตสุขภาพที่ ๑๒ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ศูนย์บริหาร การพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบ.สต.) และผู้บริหารโรงพยาบาลในพื้นที่

(๓.๒) ดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาจิตใจ เจ้าหน้าที่ที่ประสบเหตุการณ์

๒.๙) ศูนย์อนามัยที่ ๑๒

ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา เป็นหน่วยงานวิชาการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค สังกัดกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานหลักด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม การดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ดำเนินการตามสถานการณ์แต่ละประเด็น ดังนี้

สถานการณ์การเกิดความไม่สงบที่เด็กได้รับความเสียหาย

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๖ พบว่าในช่วงปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๘ ไม่มีเหตุการณ์ที่เด็กปฐมวัยได้รับความเสียหายโดยตรง โดยในปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒ พบว่ามีเด็กปฐมวัยได้รับความเสียหายโดยตรงทุกปี โดยในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ พบมากที่สุด จำนวนปีละ ๗ ราย

ส่วนเด็กวัยเรียนวัยรุ่น (อายุ ๕ - ๑๘ ปี) ที่ได้รับความเสียหาย พบตั้งแต่ ปี ๒๕๔๗ ซึ่งได้รับความเสียหายต่อเนื่องทุกปี โดยในปี ๒๕๕๕ พบเด็กวัยเรียน วัยรุ่น ได้รับความเสียหาย มากที่สุด จำนวน ๔๑ ราย

สถานะสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยรุ่น

เด็กปฐมวัยในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปัญหาทุพโภชนาการ คือ เด็กมีภาวะผอม มากกว่าร้อยละ ๗.๕๗ ซึ่งสูงกว่าระดับเขต ร้อยละ ๗.๒๑ และสูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ ๖.๗๒ ส่วนเด็กมีภาวะเตี้ย มากกว่าร้อยละ ๑๙.๒๐ ซึ่งสูงกว่าระดับเขต ร้อยละ ๑๘.๓๗ และสูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ ๑๖.๒๙ โดยเด็กมีภาวะเตี้ย เกิดจากการขาดสารอาหารตั้งแต่อดีต ส่วนปัญหาทุพโภชนาการของเด็ก มีสาเหตุมาจากภาวะโภชนาการของแม่ระหว่างตั้งครรภ์ และช่วงให้นมบุตรที่รับประทานอาหารไม่เพียงพอ และไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสม รวมทั้งการให้อาหารที่ไม่ใช่นมแม่ในช่วงเด็กอายุก่อน ๖ เดือน ที่จะทำให้ลูก มีปัญหาทุพโภชนาการ

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. การสร้างความรอบรู้ให้แก่ พ่อ แม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก
๒. ดำเนินการแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การแจกไข่ และแจกนมหญิงตั้งครรภ์ และหญิงให้นมบุตร
๓. สนับสนุนแจกไข่ หรือ นม ให้แก่เด็กที่มีภาวะทุพโภชนาการต่อเนื่อง อย่างน้อย ๓ เดือน

สถานการณ์ทันตสุขภาพเด็กปฐมวัย

สถานการณ์ทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เด็กอายุ ๑๘ เดือน มีฟันน้ำนมผุ ร้อยละ ๖.๓๐ และเด็กอายุ ๓ ปี มีฟันน้ำนมผุ ร้อยละ ๔๘.๔๐

โดยจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนเด็กที่มีฟันน้ำนมผุมากที่สุด ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู ไม่ให้ความสำคัญกับการทำความสะอาดช่องปาก และดูแลการรับประทานอาหาร ขนมน ของเด็ก

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. การจัดกิจกรรมให้ความรู้ หรือ จัดโรงเรียนพ่อแม่ ฝึกปฏิบัติการแปรงฟันที่ถูกต้องให้กับเด็ก
๒. สร้างความรอบรู้ให้กับ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ในการดูแลเรื่องอาหารที่ส่งผลต่อสุขภาพช่องปาก และการแปรงฟันให้เด็กอย่างถูกวิธี
๓. จัดกิจกรรมการแปรงฟันหลังอาหารในศูนย์เด็ก
๔. ในชุมชนควรมีกิจกรรมการประกวดสุขภาพช่องปาก เพื่อให้เกิดการกระตุ้นให้ดูแลอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ

สถานการณ์การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (EPI) เด็กปฐมวัย

จากสถานการณ์การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (EPI) เด็กปฐมวัย พบว่ามีการระบาดของโรคหัดในปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ โดยเฉพาะในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจังหวัดปัตตานี มีผู้ป่วยเสียชีวิต จำนวน ๑๒ ราย และจังหวัดนราธิวาสมีผู้ป่วยเสียชีวิต จำนวน ๙ ราย รวมเป็น ๒๑ ราย ทั้งนี้ เนื่องจาก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปฏิเสธการรับวัคซีน ซึ่งมีสาเหตุหนึ่งมาจากบางพื้นที่มีความเชื่อว่าวัคซีนไม่ปลอดภัยและไม่เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สื่อสารผ่านทางผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และขยายต่อไปยังประชาชนในพื้นที่ และกำหนด ระเบียบ มาตรการ หรือ กติกาการรับเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด หากไม่มาฉีดวัคซีนจะระงับการจ่ายเงิน

สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์วัยรุ่นและเยาวชน

ในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของกลุ่มอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ในอัตราร้อยละ ๐.๒๗ - ๐.๖๓ ต่อประชากรหญิง อายุ ๑๐ - ๑๔ ปี จำนวน ๑,๐๐๐ คน ทำให้แม่ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ และมีการตั้งครรภ์ซ้ำสูง ซึ่งมีสาเหตุเกิดจากไม่ได้ตั้งใจที่จะตั้งครรภ์ แต่ไม่รู้วิธีการคุมกำเนิด โดยร้อยละ ๓๐ เป็นมุสลิม ซึ่งสามีและญาติไม่ให้คุมกำเนิด เนื่องด้วยบริบททางศาสนา

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. ให้ความรู้กับครอบครัว/ผู้ปกครอง เรื่องผลกระทบหรือภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการตั้งครรภ์ในเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ซึ่งอาจจะส่งผลถึงชีวิตแม่และทารก
๒. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมกับสถานศึกษา สอดแทรกความรู้เรื่องทักษะชีวิต และการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในกลุ่มนักเรียน
๓. สร้างความเข้าใจให้กับครอบครัวและหญิงหลังคลอด เรื่องการเว้นช่วงการมีบุตรแบบกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย) เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ และการดูแลสุขภาพมารดาและทารกหลังคลอด

สถานการณ์ภาวะขาดวิตามินเอในเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี

ในพื้นที่จังหวัดภาคใต้พบว่า มีเด็กปฐมวัยขาดวิตามินเอ ร้อยละ ๒๙.๓๖ และเด็กที่มีการเจริญเติบโตดี (สูงดีสมส่วน) ร้อยละ ๕๐.๔๖ (เป้าหมายกำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐) ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. พัฒนาศักยภาพบุคลากรเรื่องการจัดการแก้ไขปัญหาการขาดวิตามินเอ และภาวะทุพโภชนาการ
๒. จัดสรรงบการจ่ายวิตามินเอ
๓. การแก้ไขปัญหามะเร็งและภาวะทุพโภชนาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
๔. เจาะเลือดตรวจระดับวิตามินเอ หลังการให้วิตามินเอ ๖ เดือน
๕. ผลลัพธ์การดำเนินงานและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

๓) หน่วยสนับสนุน

หน่วยงานสนับสนุนมี ๑๐ หน่วยงาน ประกอบด้วย ๑) กระทรวงการต่างประเทศ ๒) องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ๓) องค์การช่วยเหลือเด็กประจำประเทศไทย (Save The Children) ๔) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) ๕) องค์การหมอไร้พรมแดน (DWBT) ๖) ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center : ADPC) ๗) ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch) ๘) ไทยรัฐออนไลน์ ๙) สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี เอชดี ช่อง ๓๖ ๑๐) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

๓.๑) กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีการติดตามการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศในรูปแบบคณะกรรมการขับเคลื่อนแนวทางของภาครัฐต่อองค์การระหว่างประเทศ (IGOs) และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีองค์ประกอบจากสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายังจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหน้า (คปต.) กระทรวงแรงงาน สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายังจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สส.คปต.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า นอกจากนี้ ยังมีมีการดำเนินงานในรูปแบบของคณะทำงานในการพิจารณากลับรองการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศ เช่น การพิจารณาความสำคัญของภารกิจ และความเหมาะสมขององค์กรพัฒนาเอกชนจากต่างประเทศที่ขอเข้ามาดำเนินการในประเทศไทย หากเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง จะมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับ ดูแล และติดตาม ซึ่งองค์การระหว่างประเทศได้จัดทำแผนการดำเนินงานส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบก่อนการเข้าไปดำเนินการ

๓.๒) องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีการ Multiple Indicator Cluster Survey : MICS ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเด็กและเยาวชนเป็นรายประเด็น ซึ่งดำเนินการร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ และเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วทั้งประเทศ โดยมุ่งเน้น ๑๔ จังหวัดที่มีความยากจน และชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร จากการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ทำให้องค์การได้รับทราบข้อมูลในหลายมิติ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของเด็ก การดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กขององค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ดังนี้

(๑) โครงการส่งเสริมด้านการศึกษา องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ได้มีโครงการเสริมสร้างการเรียนรู้โดยใช้ทวิภาษา ซึ่งองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหิดลและกระทรวงศึกษาธิการ โดยส่งเสริมระบบการเรียนรู้ทั้ง ๒ ภาษา ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านภาษาเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพยายามแก้ไขปัญหายังเด็กประถมศึกษา โดยการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติในด้านการดูแลเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ ยังได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในการพัฒนาข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ทั้งในประเด็นเด็กกำพร้า และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) การคุ้มครองเด็กจากการถูกร้ายและการถูกล่วงละเมิดด้านต่าง ๆ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ร่วมมือกับเครือข่ายและภาคีต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กให้ได้รับการปกป้องและคุ้มครองด้านต่าง ๆ ซึ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีระบบการจัดการภาครัฐที่แตกต่างออกไปจากพื้นที่อื่น จึงมีรูปแบบในการทำงานแตกต่างออกไป โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้และความเข้าใจในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของเด็ก ซึ่งได้ดำเนินการร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน และหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เป็นต้น และบางโครงการก็อาจจะมีหน่วยงานความมั่นคงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้วยเช่นกัน ซึ่งองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติเชื่อมั่นในการให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งหน่วยงานความมั่นคง ในการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านกระบวนการคุ้มครองเด็ก และการสร้างเครือข่ายของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ นอกจากนี้ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ยังได้มีการจัดอบรมเรื่องการคุ้มครองเด็ก โดยทำงานร่วมกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน ซึ่งมุ่งเน้นเกี่ยวกับการให้ความรู้และความเข้าใจในการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ อันถือได้ว่าเป็นการทำงานเชิงรุกในด้านการเตรียมพร้อมรับมือในทุก ๆ ด้าน

(๓) ทิศทางการทำงานในอนาคต การเก็บรวบรวมข้อมูลผ่าน MICS นั้น เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ และผลกระทบเชิงลบต่อเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ อันเป็นการสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์ให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีทิศทางการทำงานในอนาคต ดังนี้ ๑) พัฒนาผลงานขององค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ๒) การทำงานร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ๓) การส่งเสริมให้มีการลงนามในปฏิญญาโรงเรียนปลอดภัย (Safe Schools Declaration)

๓.๓) องค์การช่วยเหลือเด็กประจำประเทศไทย (Save The Children)

ดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- **โครงการด้านการศึกษา** เด็กทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษา และพัฒนา โดยมีโครงการ EPLR เป็นโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะ

- **โครงการปกป้องคุ้มครอง** เด็กทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครองจากความรุนแรงทุกรูปแบบ จำนวน ๗ โครงการ ได้แก่ IMPACT, SPACE, EASE II, PROMPT, PROCEED, LEAP, SEAL ซึ่งเป็นความร่วมมือระดับชาติ และอาศัยผลรายงานการศึกษาขององค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงาน อันเป็นผลการศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือ บริเวณแม่สอด และพื้นที่ภาคใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง เช่น พื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้ เป็นต้น โครงการรอดชีวิต : ป้องกันเด็กมิให้เสียชีวิตจากเหตุที่ป้องกันได้ จำนวน ๒ โครงการ : HEALTH/SAFETY PROJECTS : Water Safety, ๕๐ HEALTHY SCHOOLS ซึ่งเป็นโครงการที่ลงไปดำเนินการในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อสร้างความเข้าใจและเข้าถึงชุมชนเกี่ยวกับความปลอดภัยของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องภัยพิบัติ เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติต่าง ๆ และให้เด็กสามารถเอาตัวรอดจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

- โครงการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. โครงการบ้านแรกอ่าน : First Read เป็นการจัดทำหนังสือนิทานภาษาไทย - มลายู ให้กับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี

๒. โครงการ อ่านอิมรัก ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมการอ่านและพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยเฉพาะ “พ่อ” ในการสร้างเสริมการเรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับลูก ๆ

๓. โครงการรักลูกให้บวก เป็นโครงการสร้างความเข้มแข็ง และเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็ก โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน

๔. โครงการอาชีพ (Achieve) มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสมานฉันท์ในชุมชนต่าง ๆ ทั้งชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างความร่วมมือและสนับสนุนการสร้างทักษะอาชีพ/ การฝึกอาชีพแก่เยาวชน และสร้างความร่วมมือในชุมชน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพ ทักษะอาชีพ โอกาสในการมีอาชีพ และสร้างรายได้

องค์การช่วยเหลือเด็กประจำประเทศไทย (Save The Children) ได้ร่วมดำเนินการช่วยเหลือเด็กในพื้นที่ต่าง ๆ ร่วมกับภาคีเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กลุ่มลูกเหรียง เป็นต้น

๓.๔) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ ได้มีการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาเป็นระยะเวลากว่า ๑๐ ปี โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ และครอบครัวผู้สูญเสียจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควบคู่กับโครงการส่งเสริมการดำรงชีพในระดับชุมชนด้วยความร่วมมือ การจัดฝึกอบรมด้านสายอาชีพ และมีการประเมินความต้องการทางสุขภาพจิตและจิตวิทยาสังคมของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการขัดกันทางอาวุธ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และเหตุฉุกเฉินอื่น ๆ เพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือต่อไป

ภารกิจดำเนินการที่ผ่านมาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในปี ๒๕๖๒ คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) สำนักงานภูมิภาคกรุงเทพมหานคร ได้มีโครงการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ๑) โครงการเยี่ยมผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) โครงการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ๓) โครงการเยี่ยมครอบครัวผู้ที่ถูกควบคุมตัวหรือถูกคุมขังหรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมายจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๔) โครงการคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเจ้าหน้าที่จะมีการลงพื้นที่ไปพูดคุยและรับฟังปัญหาของผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ เพื่อช่วยเหลือให้บุคคลเหล่านี้ให้สามารถกลับไปดำเนินตามวิถีชีวิตเดิมได้อย่างปกติ ๕) โครงการส่งเสริมการดำรงชีพในระดับชุมชนและการจัดฝึกอบรมด้านสายอาชีพให้กับครอบครัวและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

อนึ่ง จากโครงการและกิจกรรมข้างต้นนี้ อาจไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ต้องการเข้าถึงการให้ความช่วยเหลือ แต่โครงการดังกล่าวจะสามารถนำไปเป็นโครงการตัวอย่างที่ดี เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่อไปได้ รวมถึงจะสามารถสร้างความไว้วางใจของกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบได้อย่างยั่งยืน

๓.๕) องค์การหมอไร้พรมแดน (Doctors Without Borders Thailand : DWBT) มีโครงการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มตั้งแต่ ปี ๒๕๖๑ และมีเป้าหมายการส่งเสริมการบริการ

ด้านสุขภาพจิตของเด็กและสตรี ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นการสนับสนุนภารกิจการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและโรงพยาบาลในเครือข่าย รวมถึงเป็นการให้บริการสำหรับผู้มีความต้องการทางการแพทย์สามารถเข้าถึงการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ภารกิจการดำเนินงานที่ผ่านมาในปี ๒๕๖๒ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

(๑) **ให้คำปรึกษาด้านจิตบำบัดและด้านสุขภาพจิตแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล** โดยมีสถานที่ให้บริการชื่อบ้านธารธาราประจำจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส อีกทั้งยังมีสถานที่ให้บริการครอบคลุมในจังหวัดสงขลาอีกด้วย ทั้งนี้สถานที่บริการจังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลาจะเป็นศูนย์รวมของผู้เข้าใช้บริการเป็นหลัก ซึ่งมีนักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ประจำอยู่ในสถานที่บริการ

(๒) **การให้บริการและอบรมความรู้ด้านสุขภาพจิตร่วมกับเครือข่ายพันธมิตร** อาทิ โรงพยาบาล องค์การเอกชน และชุมชนในพื้นที่ เกี่ยวกับการรับรู้ในเบื้องต้นที่ช่วยลดความรุนแรงของอาการหรือปัญหาทางด้านสุขภาพจิต

(๓) **ทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้** ได้แก่ โรงพยาบาลจังหวัดและอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและอาสาสมัครสาธารณสุข ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเฝ้าระวังจังหวัดและอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและอำเภอ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด บ้านพักเด็กและครอบครัว นอกจากนี้ยังทำงานร่วมกับหน่วยงานเอกชน ได้แก่ เครือข่ายสตรีต่าง ๆ ในพื้นที่ องค์กรและเครือข่ายที่ทำงานด้านเด็ก และโรงเรียนตาดีกาของชุมชน

๓.๖) ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center : ADPC) ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย มีความสามารถในการจัดการด้านภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแผ่นดินไหว เป็นต้น โดยภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชียไม่ค่อยมีโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว แต่จะมีงานด้านการให้ความช่วยเหลือด้านจิตสังคม (Psychological First Aid) และให้การสนับสนุนด้านข้อมูลต่าง ๆ

๓.๗) ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch) ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มุ่งเน้นการให้ความรู้และข้อมูลแก่ประชาชนในการติดตามสถานการณ์ และสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์และเรื่องราวในพื้นที่ รวมทั้งเปิดพื้นที่สาธารณะและสร้างพื้นที่กลาง (Public Spheres and Common Spaces) โดยได้ข้อมูลมาจาก กระทรวงมหาดไทย สื่อ ตำรวจ และทหาร ซึ่งอาศัยการตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่งที่มา

๓.๘) ไทยรัฐออนไลน์ ไทยรัฐออนไลน์ ในฐานะสื่อ มีส่วนช่วยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้สะท้อนการทำงานในฐานะสื่อ ดังนี้

(๑) **มุมมองการดำเนินงานและบทบาทของสื่อเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**

ระยะเวลาที่ผ่านมามากกว่า ๑๕ ปี กับเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ไม่ว่าจะจากกลุ่มบุคคลใดที่พบเจอความเจ็บปวดและบาดแผลที่ฝังรากลึกในจิตใจ จากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีความสูญเสียที่มองไม่เห็น ที่ถูกชูก่อนอยู่จำนวนมาก ซึ่งพวกเขาเหล่านั้น คือ “เด็กกำพร้า” ที่หลายคนมองข้าม และเด็กเหล่านี้ได้ถูกทอดทิ้งให้อยู่กับความเจ็บปวดที่ไม่ได้เป็นผู้ก่อเหตุ จากจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมา กว่า ๑๐,๐๒๘ ครั้ง จะมีเด็กกำพร้าเกิดขึ้น

๖,๖๓๙ คน หรือในทุกเหตุการณ์ความไม่สงบ จำนวน ๑๕๐ ครั้ง จะเกิดเด็กกำพร้า จำนวน ๑๐๐ คน โดยเบื้องต้นหลังการพลีตรายการ “The Invisible Loss ๑๕ ปี ไฟใต้ ความสูญเสียที่มองไม่เห็น” ได้เกิดมุมมองหลากหลายประการที่สามารถแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของกลุ่มคนในแต่ละพื้นที่ อาทิ กลุ่มเด็กที่ได้รับการรับรองจาก ๓ ฝ่าย (ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง) กลุ่มเด็กที่ไม่ได้รับการรับรองจาก ๓ ฝ่าย และมีประชาชนบางส่วนที่ผู้เป็นเสาหลักของครอบครัวได้หายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยหรือถูกกล่าวหาว่าพัวพันกับการก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งกลุ่มทหารในพื้นที่ที่ถูกข่มขู่หรือลอบทำร้าย ซึ่งจากการลงพื้นที่ไปศึกษาความเป็นอยู่ของเด็กในสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งเรียกว่า “บ้านนูซันตารา” มีเด็กกำพร้าที่ไม่ได้รับการรับรองจาก ๓ ฝ่าย และไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐ ได้แสดงออกถึงความไม่ไว้วางใจบุคคลแปลกหน้า ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความไว้วางใจและการเข้าไปคลุกคลีสร้างความสนิทสนมเพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่อยู่ภายในจิตใจของเด็ก

(๒) ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และองค์การระหว่างประเทศ (IGOs) เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หลังจากเผชิญภาวะวิกฤต มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นศูนย์กลางร่วมกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข และมีศูนย์เด็กกำพร้าในการกำกับดูแล จำนวน ๑๑ แห่ง เพื่อรองรับจำนวนเด็กกำพร้าที่เกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ โดยระยะเวลาที่ผ่านมา ๑๖ ปี มีเหตุการณ์เกิดขึ้นประมาณ ๑๘,๐๐๐ ครั้ง สูญเสียชีวิตประมาณ ๕,๐๐๐ คน และมีเด็กกำพร้าที่รัฐต้องดูแลประมาณ ๔,๐๐๐ คน นอกจากนี้มีเด็กกำพร้าบางส่วนที่กระจายอยู่ในชุมชน ซึ่งจะมีองค์การไม่แสวงหากำไรหรือองค์การพัฒนาเอกชน (NGOs) ให้ความช่วยเหลือเด็กกำพร้าเหล่านี้

(๓) ปัญหา และอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

(๓.๑) จากสถิติข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีจำนวนข้อมูลที่แตกต่างกันอยู่มากหรือมีระยะเวลาการปรับปรุงข้อมูลที่แตกต่างกัน หรือขาดฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับข้อมูลสถิติเหตุการณ์และจำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ที่ชัดเจน ทำให้การนำข้อมูลไปใช้งานอาจเกิดความสับสนหรือไม่สามารถนำไปอ้างอิงความถูกต้องได้ และอาจทำให้การประสานงานความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความคลาดเคลื่อนได้

(๓.๒) ไม่มีช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อประสานความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว

(๔) ข้อเสนอแนะของหน่วยงาน

(๔.๑) จากการพูดคุยกับกลุ่มเด็กกำพร้าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังอยู่ในลักษณะหวาดผวาและอยู่ในความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ โดยประธานมูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้ถ่ายทอดความรู้สึกเกี่ยวกับเด็กกำพร้าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ว่า เด็กกำพร้าเพศชายจะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวมากขึ้น และเด็กกำพร้าหญิงจะมีพฤติกรรมไม่ค่อยสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ จังหวัดปัตตานี ในเหตุการณ์คนร้ายลอบวางระเบิดรถจักรยานยนต์บอมบ์บริเวณหน้าโรงเรียนบ้านตาบา อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยจากเหตุการณ์มีพ่อแม่ของเด็กนักเรียนเสียชีวิต และมีเด็กที่เห็นเหตุการณ์ทั้งหมด จากการประเมินเด็ก จำนวน ๓๑๗ คน

พบว่า เด็กมีภาวะเสี่ยงเป็นโรคเครียด (PTSD) ภายหลังเกิดเหตุการณ์ จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๒ และมีเด็ก จำนวน ๒๑๑ คน ที่มีภาวะเสี่ยงเป็นโรคซึมเศร้า จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๖๐.๑๙ ดังนั้น เพื่อป้องกันภาวะเสี่ยงทางด้านจิตใจของเด็กหลังเผชิญเหตุการณ์วิกฤต หน่วยงานภาครัฐจึงควรมีแนวทางการร่วมมือและการบริหารจัดการให้มีความครอบคลุมอย่างเป็นระบบ พร้อมกับการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาคของประชาชนไปพร้อมเพรียงกัน

(๔.๒) การเข้าไม่ถึงการเยียวยาของกลุ่มเด็กกำพร้าและครอบครัว ผู้ได้รับผลกระทบที่ถูกมองว่าเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความรุนแรงในปัจจุบัน ซึ่งเป็นกลุ่มฝ่ายตรงข้ามรัฐ และไม่ได้รับการรับรองจาก ๓ ฝ่าย ยังไม่มีการบริหารจัดการขององค์กรภาครัฐและเอกชนและการบูรณาการทำงานร่วมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของเด็กกำพร้าจากสถานการณ์ความรุนแรงไม่ให้เกิดกลายเป็นปัญหาสังคมในอนาคต

๓.๙) สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี เอชดี ช่อง ๓๖ ในฐานะสื่อ มีส่วนช่วยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้สะท้อนการทำงานในฐานะสื่อ ดังนี้

(๑) มุมมองการดำเนินงานและบทบาทของสื่อเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ ที่ผ่านมาของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ ได้เปิดเผยสถิติความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ พบว่า มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น จำนวน ๒๐,๕๑๒ ครั้ง มีผู้เสียชีวิต ๗,๐๘๕ คน บาดเจ็บ ๑๓,๒๓๓ คน และยังมีผลกระทบต่อสังคมโดยเฉพาะมีจำนวนเด็กกำพร้าเพิ่มมากขึ้นจากความสูญเสียที่ผ่านมา ซึ่งข้อมูลจากสำนักส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๒ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยังได้แสดงให้เห็นว่า ตลอดระยะเวลา ๑๕ ปี จะมีเด็กกำพร้าเพิ่มขึ้นทั้งหมด ๙,๘๐๖ คน โดยมีเด็กที่สูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ในวันเกิดเหตุการณ์เด็กมีอายุไม่เกิน ๒๕ ปี) มีจำนวนทั้งสิ้น ๗,๒๙๗ คน

ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ทำสารคดีเชิงข่าวได้เปิดมุมมองของกลุ่มเด็กที่ไม่ได้รับการรับรองจาก ๓ ฝ่าย (ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง) หรือกลุ่มลูกผู้คิดเห็นต่างที่พ่อหรือแม่เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของกลุ่มเด็กเหล่านี้ยังไม่ได้รับการดูแลอย่างเท่าเทียมกันจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งการให้ความช่วยเหลือด้านเงินเยียวยาและด้านการศึกษา เพราะเมื่อมองในบริบทของความเป็นเด็กที่อยู่ในสถานการณ์ความรุนแรง พวกเขาก็คือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่รอการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเหมือนเด็กโดยทั่วไป ซึ่งการสูญเสียผู้นำครอบครัวจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จะกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กแล้ว ยังกระทบต่อสภาพจิตใจทำให้ที่รู้สึกว่าการเกิดความยุติธรรมขึ้นกับคนในครอบครัว ที่อาจนำไปสู่ความเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐ และอาจนำไปสู่เงื่อนไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและดำเนินมาอย่างยาวนานถึง ๑๖ ปี หากเด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ อาจยังทำให้เกิดความรู้สึกแบ่งแยก ถูกเลือกปฏิบัติ รวมถึงเด็กบางคนอาจมีปัญหสุขภาพจิตที่เรียกว่า ภาวะโทมา (Trauma) หรือมีความเครียดเฉียบพลันไปจนถึงการเป็นโรคซึมเศร้า ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ผิดปกติทางด้านจิตใจของเด็ก จากเจ้าหน้าที่ดูแล ซึ่งภายหลังจากการสัมผัสชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กกลุ่มนี้ ยังได้มองเห็นแนวความคิดของเด็กผ่านกิจกรรมการวาดภาพในมูลนิธิเด็กภูซันตารา ที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่เด็กจำนวนหนึ่งอาจมีภาวะเสี่ยงทางอารมณ์ความรุนแรงและสภาพจิตใจหลังเผชิญเหตุวิกฤต เช่น การวาดภาพคนยืนถืออาวุธปืน เป็นต้น

(๒) ปัญหา และอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

(๒.๑) ภาครัฐยังมองว่ามูลนิธิเอกชนต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเด็กกำพร้า ลูกของผู้เห็นต่าง คือ ฝ่ายตรงข้าม หรือเป็นผู้สนับสนุนกลุ่มก่อเหตุความไม่สงบ ซึ่งมีอย่างน้อย ๓ ครั้ง ที่ประธานมูลนิธิชินดาราทา ถูกเรียกตัวไปปรับทัศนคติและทุกการจัดกิจกรรมให้เด็กในบ้านพักเด็กมูลนิธิชินดาราทา จะมีหน่วยงานทหารถืออาวุธเข้ามาสังเกตการณ์อยู่เสมอ และพยายามเข้าควบคุมกิจกรรมของมูลนิธิ

(๒.๒) มีคนจำนวนมากในพื้นที่ มีความไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ แม้สถิติ ข้อมูลจากศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ระบุว่าความรุนแรงในพื้นที่จะลดลงต่อเนื่องในช่วง ๒ - ๓ ปี แต่จากการสำรวจความคิดเห็นของคนในพื้นที่ต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ กลับพบว่าประชาชน ร้อยละ ๗๐ รู้สึกว่าสถานการณ์ในพื้นที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีความรุนแรงขึ้น จึงทำให้การเข้าไปช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ถูกปฏิเสธ เพราะเมื่อใดที่มูลนิธิฯ รับบอดหนุนจากภาครัฐ พวกเขา ก็จะมองเป็นฝ่ายตรงข้ามและเกิดความไม่ไว้วางใจทันที

๓.๑๐) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นองค์กรที่มีภารกิจ และบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นแหล่งทุน เพื่อการสร้างสังคม “รู้เท่าทันสื่อ” ให้แก่เด็ก เยาวชนและครอบครัว พร้อมทั้งมีบทบาทหน้าที่ในการเฝ้าระวัง สื่อที่คำนึงถึงการตรวจสอบแบบกัลยาณมิตร สร้างฐานข้อมูล สร้างนวัตกรรม ทำงานเชิงประเด็น และมีกลุ่มเป้าหมายหลากหลาย

(๑) บทบาทของกองทุนต่อการสนับสนุนโครงการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ มีโครงการที่ได้ดำเนินการ และร่วมสนับสนุน ทั้งหมดจำนวน ๒๙๒ โครงการ และใช้งบประมาณ จำนวน ๗๔๓,๗๘๐,๕๓๐ บาท ซึ่งมีโครงการ ใน ๓ จังหวัด ทั้งหมด จำนวน ๒๖ โครงการ และใช้งบประมาณ จำนวน ๕๑,๖๓๑,๘๑๐ บาท ซึ่งสามารถ คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๔ โดยมีประเภทโครงการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๑. โครงการวิจัยและขับเคลื่อนสังคม จำนวน ๔ โครงการ และใช้งบประมาณ จำนวน ๓,๗๖๙,๐๐๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๗.๒

๒. โครงการพัฒนาสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน จำนวน ๖ โครงการ และใช้งบประมาณ จำนวน ๙,๗๓๖,๐๖๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘

๓. โครงการรู้เท่าทันและเฝ้าระวัง จำนวน ๙ โครงการ และใช้งบประมาณ ๑๖,๖๙๓,๑๕๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒

๔. โครงการพัฒนาสื่อสำหรับประชาชน จำนวน ๗ โครงการ และใช้ งบประมาณ ๒๑,๔๓๓,๖๐๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕

(๒) กลุ่มเป้าหมายของโครงการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

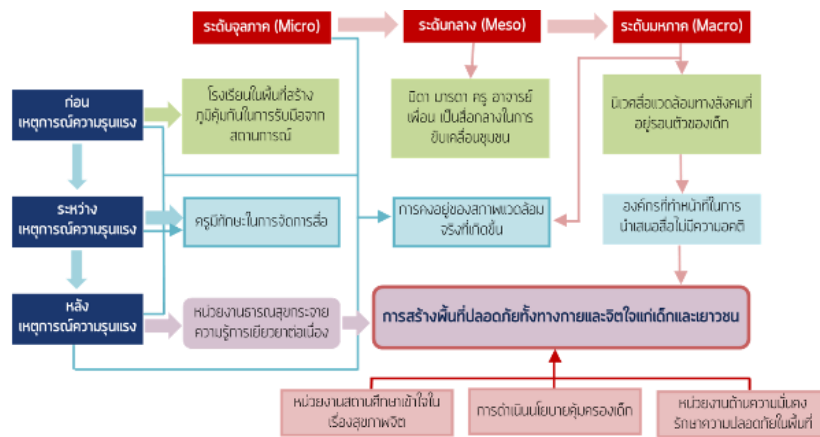
โครงการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ซึ่งสามารถ แบ่งออกได้ ดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๗ โครงการ โดยใช้งบประมาณ จำนวน ๓๑,๘๓๙,๒๑๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๖๑.๖

๒. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชาชนทั่วไป จำนวน ๙ โครงการ โดยใช้งบประมาณ จำนวน ๑๙,๗๙๒,๖๐๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔

(๓) โครงการวิจัยรูปแบบและระบบนิเวศสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ช่วยเยียวยาส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการวิจัยรูปแบบและระบบนิเวศสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ช่วยเยียวยาส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนประเภททุนสนับสนุน แบบเปิดรับทั่วไป (Open Grant) ปี ๒๕๖๑ ประเภทวิจัยและขับเคลื่อนสังคม ซึ่งใช้งบประมาณทั้งหมด จำนวน ๑,๐๖๙,๐๐๐ บาท โดยมีผู้รับผิดชอบโครงการ คือ นายสุรชัย ไวยวรรณจิตร (ที่ปรึกษาคณะอนุ กรรมการ) และคณะ ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินโครงการระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ - มกราคม ๒๕๖๓

ภาพประกอบ ๑๒ ผลสรุปเกี่ยวกับโมเดลการปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อช่วยเยียวยาส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี

๓.๔ ผลลัพธ์การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเย็บเย็บเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากผลการศึกษาการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเย็บเย็บเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบผลทั้งมิติของนโยบาย การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สิน ของผู้ได้รับผลกระทบ และเกิดเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานในพื้นที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๔.๑ มีนโยบายและยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเย็บเย็บเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแนวทางการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษา พบว่าการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเย็บเย็บเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นประเด็นสำคัญที่มีนโยบายและยุทธศาสตร์ในการรองรับอย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีกลไกระดับต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งจัดตั้งโดยรัฐบาลในรูปแบบคณะกรรมการและม็อนิเตอร์หรือผู้บริหารระดับสูงเป็นประธาน มีแหล่งงบประมาณในการทำงานผ่าน “แผนบูรณาการขับเคลื่อนแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีกลไกด้านสิทธิเด็ก เช่น ศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พยายามบูรณาการการทำงานร่วมกันของหลายฝ่าย ตามกรอบของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบที่รัฐบาลได้ลงนามไว้ และมีจำนวนบุคลากรทำงานในพื้นที่และมีเครือข่ายทำงานทั้งในและนอกพื้นที่รวมทั้งมีองค์กรเครือข่ายระหว่างประเทศให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

๓.๔.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สิน แก่ผู้ได้รับผลกระทบ

จากการดำเนินการต่าง ๆ ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ รวมถึงหน่วยงานเอกชนทั้งระดับชาติและนานาชาติ ก่อให้เกิดความเข้มแข็งด้านร่างกาย เช่น ได้รับการช่วยเหลือเย็บเย็บสำหรับผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ทั้งการดูแลรักษาและคำปรึกษาพยาบาล ด้านจิตใจ เช่น มีการเสริมสร้างความเข้าใจ ให้รับรู้ข้อเท็จจริงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้กำลังใจ พื้นฟูจิตใจ และรับฟังปัญหาความต้องการของผู้ได้รับผลกระทบด้านทรัพย์สิน เช่น มีการชดเชยด้านทรัพย์สินแก่ผู้ได้รับผลกระทบ เป็นต้น

๓.๔.๓ เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการทำงาน

จากการศึกษา พบว่าการดำเนินงานก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานทุกระดับ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ในระดับชาติและนานาชาติ รวมถึงหน่วยงานระดับท้องถิ่นและประชาชน เพื่อให้มีความเข้มแข็ง มีความรู้ และสามารถช่วยเหลือตัวเองและชุมชนได้ เช่น เกิดเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งที่ขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กเยาวชนและครอบครัว เครือข่ายกลุ่มสตรี ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑๒ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเย็บเย็บจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) องค์การช่วยเหลือเด็กประจำประเทศไทย (Save The Children) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) สำนักงานภูมิภาคกรุงเทพมหานคร องค์การหมอไร้พรมแดน ประจำประเทศไทย (DWB) ศูนย์เตรียมความพร้อม

ป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center : ADPC) ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Watch) ไทยรัฐออนไลน์ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี เอชดี ช่อง ๒๖ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย และสร้างสรรค์ ซึ่งเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานนี้ ช่วยให้เกิดความเข้มแข็งในการขับเคลื่อน ทั้งในระดับนโยบาย และระดับพื้นที่ต่อไป

๓.๔.๔ ผลการวิเคราะห์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ

จากผลการวิเคราะห์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ ด้วยเทคนิค SWOT พบผลดังนี้

๑) จุดแข็ง (Strength)

- ๑.๑) มีกลไกระดับต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งจัดตั้งโดยรัฐบาลในรูปแบบคณะกรรมการและมีนายกรัฐมนตรีหรือผู้บริหารระดับสูงเป็นประธาน
- ๑.๒) มีแหล่งงบประมาณในการทำงานผ่าน “แผนบูรณาการขับเคลื่อนแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้”
- ๑.๓) มีหลายหน่วยงานร่วมกันขับเคลื่อนในประเด็นเด็กและเยาวชนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์การระหว่างประเทศ
- ๑.๔) มีกลไกด้านสิทธิเด็ก เช่น ศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พยายามบูรณาการการทำงานร่วมกันของหลายฝ่าย ตามกรอบของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบที่รัฐบาลได้ลงนามไว้
- ๑.๕) มีจำนวนบุคลากรทำงานในพื้นที่และมีเครือข่ายทำงานทั้งในและนอกพื้นที่รวมทั้งมีองค์กรเครือข่ายระหว่างประเทศให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ
- ๑.๖) เกิดเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งที่ขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กเยาวชนและครอบครัว

๒) จุดอ่อน (Weakness)

๒.๑) ด้านนโยบายและงบประมาณ

- (๑) ขาดนโยบายด้านเด็กและเยาวชนที่มีความครอบคลุมครบทุกด้าน นโยบายที่มีอยู่ในปัจจุบันเน้นแต่เรื่องเยียวยาทางการเงินและแจกทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบ แต่ขาดเข้มทิศการพัฒนาในระยะยาว รวมทั้งขาดแนวทางในการป้องกันและฟื้นฟูในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ชัดเจน
- (๒) งบประมาณแต่ละหน่วยงาน ไม่เพียงพอ และงบประมาณบางอย่างนั้นไม่ตอบสนองความต้องการให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ
- (๓) การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเยียวยาเด็กแบบองค์รวมเชิงนโยบายค่อนข้างน้อย สะท้อนจากการปรับลดงบประมาณในการดำเนินการและพัฒนาเด็กลงทุกปี และไม่ปรากฏแผนการพัฒนาเด็กที่ได้รับผลกระทบที่เป็นรูปธรรม

๒.๒) ค่านิยม

- (๑) นียามของเด็กที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างแคบ ทำให้รูปแบบการเยียวยา การติดตามและบันทึกข้อมูลจำกัดเฉพาะเด็กและครอบครัวที่ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตโดยตรง เด็กกลุ่มอื่น ๆ เช่น เด็กที่เห็นเหตุการณ์ เด็กที่ไม่ได้รับการรับรองสามฝ่าย เด็กจากครอบครัวผู้เห็นต่าง ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงการเยียวยาที่จำเป็น และการมีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและการได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมต่อการเติบโตตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

(๒) ในส่วนคำนิยามเรื่องการรับรอง ๓ ฝ่ายซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับความผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ นั้นยังมีข้อโต้แย้งจากภาคประชาชนที่มีสิทธิจะได้รับการช่วยเหลือดังกล่าว โดยเฉพาะข้อมูลว่าจะรับรองหรือไม่รับรองนั้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจของหน่วยงานภาครัฐ กล่าวคือ ทหาร ตำรวจ และ ฝ่ายปกครอง เพราะตามความเข้าใจของภาคประชาชนหากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้น ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเข้าใจว่าจะได้รับสิทธิดังกล่าว แต่บ่อยครั้งข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐคือทหาร ตำรวจ และ ฝ่ายปกครองแย้งว่า เหตุการณ์ดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบทำให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบไม่ได้รับสิทธิดังกล่าว

๒.๓) ด้านฐานข้อมูล

- ขาดระบบเก็บข้อมูลของเด็กและเยาวชนของแต่ละหน่วยงานที่เป็นเอกภาพ (Information center) ที่ผ่านมาแต่ละหน่วยงานเก็บข้อมูลไม่อยู่ในทิศทางเดียวกัน ไม่สามารถนำมารวมหรือเปรียบเทียบกันได้ เป็นอุปสรรคเมื่อนำมาใช้วางแผนการทำงาน รวมทั้งไม่สามารถระบุตัวเลขหรือความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่

๒.๔) ด้านการดำเนินงาน

(๑) แนวทางดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชน ขาดนโยบาย แผนปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบงานที่ชัดเจน จึงไม่มีความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งของ NGO และหน่วยงานสนับสนุน งานช่วยเหลือด้านการพัฒนาและเยียวยาโดยเฉพาะด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตไม่ครอบคลุมและมีคุณภาพต่ำ จะเห็นได้ว่ายังพบเด็กที่มีพัฒนาการช้าและเรียนรู้ได้ต่ำ ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ประชาชนมีความรู้ไม่มากพอในการดูแลและพัฒนาตนเอง ชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมาปัญหาเด็กและเยาวชนทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ปัญหาอนามัยแม่และเด็กยังคงมีปัญหาเหมือนเดิมแม้จะผ่านมานานกว่า ๑๖ ปีแล้วก็ตาม

(๒) การเขียนโครงการการทำงานของแต่ละหน่วยงานมุ่งเน้นการทำงานตามนโยบายส่วนกลาง มากกว่าการทำงานเชิงรุก และแก้ไขปัญหาพื้นที่อย่างจริงจังอย่างเป็นระบบ

(๓) การให้ความรู้แก่พ่อแม่ด้านเด็กและเยาวชน และพัฒนาทักษะในกลุ่มพ่อแม่ ครู และผู้เกี่ยวข้อง ผิดเรื่องการดูแลด้านจิตใจ เกิดขึ้นแบบไร้ทิศทาง ไม่ครอบคลุม

๒.๕) ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

(๑) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานทั้งในส่วนภาครัฐและภาคประชาสังคมที่ใกล้ชิดกับครอบครัว เด็กและเยาวชน ยังขาดความรู้และทักษะในการทำงานด้านเด็ก

(๒) แต่ละหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบข้อกฎหมาย ที่มีขอบเขตอำนาจการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานไว้อย่างเคร่งครัด ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เกินขอบเขตอำนาจของตนได้ ทำให้ผลการทำงานไม่ได้รับประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เช่น หน่วยงานความมั่นคงมีอำนาจและสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้แต่ไม่มีทักษะในการทำงานด้านเด็กโดยตรง เป็นต้น

(๓) แต่ละหน่วยงานมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน และบางอย่างมีวิธีปฏิบัติที่ไม่ตรงตามความต้องการในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ตลอดจนไม่มีการประสานข้อมูลการทำงานระหว่างกัน ทำให้ซ้ำซ้อนกันเกิดความล่าช้า และเป็นเหตุให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับความผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะไม่มีเจ้าภาพในเรื่องการดูแลเด็กโดยตรง ขณะที่หน่วยงานที่ดูแลเด็กนั้น

กลับขาดแคลนบุคลากรจากสาขาวิชาชีพในแต่ละจังหวัดและขาดทักษะในการดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง

(๔) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องที่สำคัญต้องส่งต่อให้ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจรับหน้าที่ตัดสินใจสั่งการ โดยกฎหมายพิเศษที่บังคับใช้ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้หน่วยงานความมั่นคงมีบทบาทและอำนาจในพื้นที่จนทำให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ในการดูแลเด็กโดยตรงไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

๒.๖) ด้านการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับเด็ก

(๑) ขาดพลังผู้นำด้านเด็กและเยาวชนซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างคนรุ่นใหม่ และจะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสถานะสันติในระยะยาว (long vision) อีกทั้งยังขาดช่องทางการสื่อสารโดยตรงระหว่างผู้นำเด็กและองค์กรของรัฐ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ตรวจราชการ และผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ เป็นต้น

(๒) ขาดการรับฟังเสียงของเด็กและเยาวชน พ่อแม่ ครู อาสาสมัคร และชุมชน เพื่อจัดบริการของภาครัฐให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง

๒.๗) ด้านการติดตามประเมินผล

- ขาดการติดตามประเมินผลการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้รู้จริงที่มีอำนาจ เห็นภาพรวมและสามารถชี้แนะทีมงานได้ชัดเจน

๓) โอกาส (Opportunity)

๓.๑) การลงทุนด้านเด็กและเยาวชน ให้เป็นคนดี รักสามัคคี นำความรู้มาช่วยเหลือสังคม เป็นเรื่องสำคัญ ทำได้ไม่ยากแต่ต้องทำต่อเนื่องและครอบคลุม และประเทศไทยมีศักยภาพและมีประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กให้เป็นคนดีมีคุณภาพ (กลุ่มที่อยู่กับพ่อแม่ กลุ่มเด็กกำพร้า กลุ่มเสี่ยง) แต่ต้องวางแผนระยะยาวและทำงานเป็นทีมประสานกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓.๒) มีหน่วยงานช่วยเหลือหลายกระทรวงไม่โดดเดี่ยวเพียงแต่ต้องทำให้เป็นเอกภาพในแต่ละจังหวัด

๓.๓) คนในพื้นที่ได้รับความช่วยเหลือมา ๑๖ ปีแล้ว ชุมชนอยากมีความสุขและมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ควรปรับเปลี่ยนบทบาทให้คนในพื้นที่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้สร้างสังคมใหม่ เน้นการช่วยเหลือตนเอง และสังคม

๓.๔) พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๓.๕) การสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมเป็นทิศทางของทุกประเทศ จึงเป็นโอกาสอันดีในการส่งเสริมการสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เคารพต่อความแตกต่างหลากหลายเพื่อสร้างสถานะแวดล้อมที่ดีและทันต่อเหตุการณ์ของโลก

๓.๖) ประเทศไทยมีทรัพยากรและส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาในหลายรูปแบบอย่างไรก็ตาม ควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้เข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาในระดับสูงของประเทศ

๓.๗) การลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กของรัฐบาลทำให้การผลักดันเรื่องเด็กสามารถทำได้ในหลาย ๆ รูปแบบหากตระหนักและขับเคลื่อนอย่างจริงจัง

๓.๘) การพูดคุยสันติสุขที่กำลังเกิดขึ้นเป็นโอกาสอันดีที่จะทำให้ทุกฝ่ายร่วมกันผลักดันประเด็นเด็กและเยาวชนให้ได้รับความสนใจ

๔) อุปสรรค (Threat)

๔.๑) เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเกณฑ์พัฒนาการล่าช้า เรียนรู้ช้า ขณะที่คุณภาพของการจัดการศึกษาไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ

๔.๒) การจัดระบบการศึกษาที่แยกตามศาสนา โดยที่ไม่มีระบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างความเข้าใจระหว่างกันยิ่งทำให้เกิดช่องว่างทางด้านความคิดและความสัมพันธ์ระหว่างเด็กไทยพุทธและเด็กมลายูมุสลิมในพื้นที่ รวมทั้งศาสนาอื่น ๆ ด้วย

๔.๓) เด็กและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบรวมทั้งเด็กและครอบครัวที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงได้รับความช่วยเหลือด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานการให้ความช่วยเหลือสากล จึงมีโอกาสคิดว่ารัฐทอดทิ้งและไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐในท้ายที่สุด

๔.๔) ปริมาณเด็ก และพ่อแม่ ที่มีสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจที่ดีในชุมชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวนน้อย

๔.๕) ฝ่ายความมั่นคงยังคงเป็นแกนนำสำคัญในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเสี่ยงที่จะถูกกั๊กจากทุกฝ่ายทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

๓.๔.๕ การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) งานภาคนโยบาย

๑.๑) ขาดนโยบายที่ชัดเจนโดยเฉพาะด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนขาดเป้าหมายในการสร้างกลไกป้องกันเด็กจากความรุนแรงที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่าไม่เคยมีการจัดทำนโยบายด้านการศึกษา สังคม วัฒนธรรมหรือด้านอื่น ๆ ที่ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ ของเด็กในพื้นที่

๑.๒) นโยบายการสนับสนุนสื่อสร้างสรรค์และปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบไม่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนแบบเฉพาะเจาะจง ดังเช่น กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

๑.๓) ไม่มีการให้นิยามคำว่า “เด็ก” ในระดับนโยบายที่ชัดเจนจนเกิดช่องว่างของการนิยามคำว่าเด็กและการวางเกณฑ์ช่วงอายุของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในแต่ละหน่วยงานมีความไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑.๔) ไม่มีเจ้าภาพหลักในระดับนโยบายสำหรับการติดตามการปฏิบัติงาน และสังเคราะห์ข้อมูลที่สามารถสะท้อนภาพรวมของสถานการณ์เด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๑.๕) งบประมาณในการพัฒนาชุมชน พัฒนาครู พัฒนาสังคม ที่แวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังเป็นงบประมาณงานแบบประจำ (Routine) ไม่มีการออกแบบงบประมาณสำหรับการป้องกัน พื้นฟู องค์กรที่อยู่รอบตัวเด็กอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกันการออกแบบกิจกรรมตามกรอบงบประมาณในระดับปฏิบัตินั้นมีความสุ่มเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะละเมิดสิทธิเด็ก เช่น โครงการสร้างความจริงที่ถูกต้องที่ดำเนินการโดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔

๑.๖) กระบวนการสันติภาพและการพูดคุยสันติสุขที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่มีการหยิบยกเรื่องเด็กและเยาวชนเป็นประเด็นในการพิจารณา การให้ข้อมูลขององค์กรทุนเพื่อเด็ก

แห่งสหประชาชาติบอกว่าประเด็นเด็กสามารถเป็นประเด็นร่วมที่ทำให้กระบวนการสันติภาพสามารถดูหน้าต่อไปได้

๒) งานภาคปฏิบัติฝ่ายรัฐ

๒.๑) ฐานข้อมูลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันชี้ให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถติดตามผลการดำเนินงานในประเด็นการช่วยเหลือเยียวยาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบได้เนื่องจากไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลที่บูรณาการข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมเพื่อเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

๒.๒) ระบบการทำงานของหน่วยงานภาคปฏิบัติขาดการบูรณาการ มีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต่างทำหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายเพียงอย่างเดียวไม่มีการประสานบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อนำมาพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

๒.๓) ระบบการทำงานภาครัฐยังขาดความตระหนักและไม่ให้ความสำคัญในด้านการดูแลเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการป้องกันปัญหาการเกิดวงจรความรุนแรงในระยะยาว

๒.๔) กระบวนการทำงานของภาครัฐและภาคประชาสังคมเน้นเป็นการทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก

๒.๕) การเยียวยาของทุกฝ่ายเน้นช่วยเหลือด้านการเงินแต่ขาดการช่วยเหลือเยียวยาด้านจิตใจ สังคม และคุณภาพชีวิตซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในระยะยาว

๒.๖) ศักยภาพโดยเฉพาะในด้านทักษะและการจัดการความรู้ในการดูแลเด็กเยาวชนและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคประชาสังคมไม่เพียงพอและไม่เป็นระบบ ขณะเดียวกันผู้ปฏิบัติงานที่เข้าใจเรื่องสิทธิเด็กและเข้าใจกระบวนการเยียวยาทางด้านจิตใจทั้งในระยะสั้นและระยะยาวนั้นมีอยู่อย่างจำกัด

๒.๗) การดำเนินกิจกรรมโดยเจ้าหน้าที่ความมั่นคงสุ่มเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจระหว่างเด็กเยาวชนและชุมชนกับภาครัฐ รวมทั้งสุ่มเสี่ยงที่จะละเมิดสิทธิเด็กในกรณีที่มีการจัดกิจกรรมโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งถืออาวุธเข้าไปในชุมชน

๒.๘) เริ่มมีการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงาน สหวิชาชีพและภาคประชาสังคม เช่น การจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ยังไม่พบการดำเนินงานเชิงบูรณาการอย่างแท้จริง การพัฒนาระบบปฏิบัติการแบบบูรณาการจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร เรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาคุณภาพการทำงานให้ดีขึ้น

๒.๙) ควรมีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเยียวยาต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก และรูปแบบการเยียวยาวิธีใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับยุคสมัย และควรปรับปรุงอย่างเร่งด่วน

๒.๑๐) มีรายงานการศึกษาเชิงคุณภาพที่พบว่า เด็กที่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาทางการเงินช่วยให้เด็กเข้าถึงการศึกษาที่ดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือทางการเงิน แต่ไม่พบข้อมูลทางสถิติที่ชัดเจนที่แสดงว่า เด็กที่ได้รับการช่วยเหลือทางการเงินมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร

๓) งานภาคสนับสนุน

๓.๑) การพัฒนาระบบการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบตลอดระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้องค์กรภาคประชาสังคมด้านเด็กและสตรีที่มีความเข้มแข็ง และเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒) แม้ว่าองค์กรภาคประชาสังคมจะมีความเข้มแข็งขึ้น แต่พบว่าศักยภาพขององค์กรภาคประชาสังคมยังมีความแตกต่างกันมาก การพัฒนาศักยภาพองค์กรภาคประชาสังคมในการช่วยเหลือเยียวยาอย่างเป็นระบบจะช่วยให้เด็กกลุ่มเปราะบางได้รับการช่วยเหลือที่ดีขึ้น

๓.๓) ภาคสนับสนุนที่เข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมาทำงานเป็นเอกเทศ และเป็นการทำงานในรูปแบบของโครงการทำให้ไม่มีการบูรณาการประสานการทำงานเข้าด้วยกันกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่รวมทั้งทำให้ขาดความต่อเนื่อง

๓.๔) การนำเสนอเรื่องราวของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ผ่านช่องทางข่าวหรือสื่อสารมวลชนนั้นมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง มีต้นทุนในการผลิตเนื้อหาที่สูงมากรวมทั้งต้องระมัดระวังการนำเสนอที่อาจทำให้เรื่องราวของเด็กที่ได้รับการนำเสนอถูกข่มเหง (Bully) จากความไม่เข้าใจของผู้ชมที่อยู่ในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ

๓.๕) การทำงานของสื่อมวลชนที่จะช่วยสร้างการตระหนักรับรู้ถึงสิทธิเด็กและสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ให้คนทั้งประเทศเข้าใจความละเอียดอ่อนของสถานการณ์เด็กนั้นไม่ได้รับการสนับสนุนข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ ประสบปัญหากับการเข้าถึงข้อมูลที่ยังไม่มีการบูรณาการ

๓.๖) ขาดการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ และขาดแคลนการเผยแพร่กรณีตัวอย่างจากต่างประเทศที่อาจมีสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกันซึ่งจะช่วยให้เกิดการออกแบบการทำงานเพื่อตอบสนองกับประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๗) ความไว้วางใจระหว่างภาคประชาสังคมที่ทำงานขับเคลื่อนในระดับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดี ขาดความไว้วางใจทำให้ขาดการสนับสนุนในระดับชุมชนที่เข้าถึงยาก ตัวอย่าง เช่น การดำเนินงานของหน่วยงานเอกชนที่ดูแลเด็กกำพร้าในหลายพื้นที่ท่ามกลางที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนแต่กลับไม่มีการรับรู้จากหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนการทำงานในด้านความรู้และทักษะจากภาครัฐ ในบางกรณีกลับถูกเจ้าหน้าที่ตั้งแง่สงสัยการทำงานว่าอาจขัดต่อความมั่นคง เป็นต้น

๓.๔.๖ ผลการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะกรรมการร่วมกับคณะอนุกรรมการ

จากการเดินทางไปศึกษาดูงาน เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือเยียวยา เด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ในระหว่างวันที่ ๔ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส มีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

๑) การจัดทำและการซ่อมแผนในสถานศึกษาเพื่อรับมือภัยพิบัติที่เกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมรับมือในการปฏิบัติเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์วิกฤตในสถานศึกษา โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเยียวยาจิตใจ และทักษะในการเผชิญสถานการณ์วิกฤต รวมถึงสามารถพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังปัญหาทางด้านร่างกาย และจิตใจของเด็กภายหลังการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมที่จะสนับสนุนองค์ความรู้และด้านการให้ความช่วยเหลือ เยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ให้กับสถานศึกษาเพื่อเป็นโครงการตัวอย่างและให้ผู้ที่สนใจสามารถนำไปพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ต่อไป

๒) การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและการเตรียมความพร้อมเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สำหรับเด็กในสถาบันการศึกษาและเด็กนอกสถาบันการศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยใช้ข้อมูลจากชุดเดียวกัน เพื่อสร้างรูปแบบการรับมือในแต่ละพื้นที่ และกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะสามารถสร้างแรงจูงใจให้เด็กที่ไม่ได้อยู่ใน

สถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความพร้อมเผชิญสถานการณ์วิกฤตได้ในอนาคตต่อไป

๓) ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับองค์กรเอกชนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรหมอไร้พรมแดน ประจำประเทศไทย เป็นองค์กรที่สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ที่มีความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือทางด้านสุขภาพจิตและการให้คำปรึกษาด้านจิตบำบัด ซึ่งมีสถานบริการครอบคลุมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ประจำอยู่ในสถานที่บริการแต่ละแห่ง นอกจากนี้ยังมีการให้บริการและอบรมความรู้ด้านสุขภาพจิตร่วมกับเครือข่ายพันธมิตร อาทิ โรงพยาบาลของรัฐ องค์กรเอกชน และชุมชนในพื้นที่ เกี่ยวกับการรับรู้ในเบื้องต้นที่ช่วยลดความรุนแรงของอาการหรือปัญหาทางด้านสุขภาพจิตและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน

๔) ควรมีการจัดฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้เห็นต่างที่ไม่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่ เกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติและแนวทางการพูดคุย รวมถึงการลงพื้นที่ไปเยี่ยมเยียนและให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

๕) ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับสถิติและข้อมูลพื้นฐานของจำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงข้อมูลการได้รับความช่วยเหลือเยียวยาจิตใจและการติดตามดูแลตามมาตรฐานที่กำหนดจากหน่วยงานภาครัฐ โดยสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

๓.๔.๗ ความเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

จากการหารือของคณะกรรมการฯ ได้มีข้อสรุปที่สำคัญคือประเด็นเร่งด่วนที่คณะกรรมการฯ มีความกังวลร่วมกันและอยากให้ทุกฝ่ายเร่งดำเนินการแก้ไขในทันที รวมทั้งข้อเสนอแนะต่อการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นเร่งด่วนที่คณะกรรมการฯ ห่วงใย

เด็กจากครอบครัวที่ไม่ได้รับการรับรอง ๓ ฝ่าย ทำให้ไม่ได้รับการช่วยเหลือใด ๆ จากรัฐจากนโยบายและยุทธศาสตร์ การดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก สตรี และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ “เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการเยียวยา ให้เป็นธรรมที่ทั่วถึง และขจัดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรม รวมทั้งลดความหวาดระแวงทุกรูปแบบและฟื้นคืน ความไว้วางใจเชื่อใจต่อกัน” พบว่า การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย ระเบียบแบบแผนและขั้นตอนการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนกัน ล่าช้า ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการเลือกปฏิบัติ การเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งทางร่างกาย สุขภาพและจิตใจที่ขาดการติดตามดูแลในระยะยาว ตลอดจนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติด้วยเหตุไม่เป็นธรรม มีการละเมิดสิทธิของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนหวาดระแวง กลียดชัง และรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐ

๔. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิการ

๔.๑ ให้มีการบูรณาการและบทบาทหน่วยงานที่รับหน้าที่ช่วยเหลือเยี่ยวยา ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติในพื้นที่ ของภาครัฐ และภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานความมั่นคง

๔.๑.๑ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรได้รับการระบุ เป็นการเฉพาะในนโยบายของสภาความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งของหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับนโยบาย ระดับอำนาจการ และระดับปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๑.๒ หน่วยงานอำนาจการหรือหน่วยปฏิบัติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเด็ก และเยาวชนควรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานพลเรือนและมีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งไม่สร้างความสับสนเสี่ยง ที่จะละเมิดสิทธิเด็ก

๔.๑.๓ ศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ควรเป็นเจ้าภาพหลัก ในการประสานงานทั้งระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติในพื้นที่ในด้านการพัฒนาความสัมพันธ์เจ้าหน้าที่ทั้งด้านความรู้ และทักษะในการถ่ายทอดกับชุมชนให้เกิดการไว้วางใจ ยอมรับการทำงาน และการสร้างสังคมสันติสุขร่วมกัน

๔.๑.๔ กระทรวงสาธารณสุขควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านการช่วยเหลือ เยี่ยวยาทางร่างกายและจิตใจ ในการแก้ไขปัญหาพื้นที่อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

๔.๑.๕ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ เครือข่ายด้านการช่วยเหลือเยี่ยวยาทางสังคมเด็ก เยาวชนและครอบครัว

๔.๑.๖ กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ของประเทศ โดยการพัฒนาคู ระบบการเรียนการสอนให้เด็ก ยกกระดับมาตรฐานการศึกษา และปรับปรุง เกณฑ์การให้ทุนการศึกษาให้ทั่วถึง ต่อเนื่อง ทุกกลุ่ม

๔.๑.๗ สภาความมั่นคงแห่งชาติในฐานะหน่วยงานกำกับในกระบวนการพูดคุยควรกำหนดให้ การพูดคุยสันติสุขที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายไทยและผู้เห็นต่างควรมีการพิจารณาประเด็นเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ทุกฝ่าย

๔.๑.๘ ภาครัฐในทุกภาคส่วนต้องปรับเปลี่ยนวิถีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่ เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ และผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบดังกล่าว

๔.๑.๙ ภาครัฐในทุกภาคส่วน ควรวิเคราะห์ นโยบายและวิธีการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่าสามารถแก้ไขปัญหา ได้ถูกจุดหรือไม่ และควรให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยง ข้อมูลแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้การทำงานของแต่ละหน่วยงานสามารถทำงานสอดคล้องกันและเป็นไปในแนวทาง เดียวกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือเยี่ยวยาแก่ผู้ที่ได้รับความผลกระทบจากสถานการณ์ ความไม่สงบทุกกรณี

๔.๑.๑๐ จัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมสำหรับการออกแบบกิจกรรมหรือโครงการในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยเฉพาะในแผนงานบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๑.๑๑ สนับสนุนให้องค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับ ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น องค์กรหมอไร้พรมแดน (DWBT) และองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ประจำประเทศไทย องค์กรช่วยเหลือเด็กประจำ ประเทศไทย (Save The Children) เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้และทักษะระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เชี่ยวชาญเรื่องเด็ก เพื่อสร้างความเข้าใจและบูรณาการการทำงานร่วมกัน

๔.๑.๑๒ สนับสนุนให้สื่อมวลชนผลิตสื่อหรือรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เด็กให้ประชาชน ทั่วไปได้รับทราบ

๔.๒ ปรับระบบ หลักเกณฑ์ นิยาม การให้ความช่วยเหลือเยียวยาบุคคลที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบ และแนวทางการรับรองของคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายให้ชัดเจน

๔.๒.๑ ทุกฝ่ายควรให้นิยามคำว่า “เด็ก” และช่วงเกณฑ์อายุของเด็กให้ชัดเจนสอดคล้องกัน รวมทั้งนิยามของเด็ก เยาวชนและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๒.๒ ทำคู่มือปฏิบัติงานทุกระดับที่สอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกัน

๔.๒.๓ ภาครัฐ ควรกำหนดวิธีปฏิบัติเรื่อง คำนิยามเรื่องการรับรอง ๓ ฝ่าย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบนั้น โดยควรกำหนดให้ชัดเจน ว่าเหตุการณ์ความรุนแรงใดที่เกิดขึ้น หากมีรายละเอียดหรือข้อมูลอย่างไร ให้ถือว่าเข้าเกณฑ์ได้รับสิทธิการช่วยเหลือหรือไม่เข้าเกณฑ์ได้รับสิทธิ โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของหน่วยงานภาครัฐ กล่าวคือ ทหาร ตำรวจ และ ฝ่ายปกครอง จะรับรองหรือไม่รับรองนั้น เพื่อยุติข้อโต้แย้งของภาคประชาชนที่ไม่เห็นด้วย

๔.๓ การพัฒนาคุณภาพคน โดยการติดตามหาแนวทางปัญหา กลุ่มผู้ดูแลเด็กและเยาวชน และการฝึกให้เด็กมีความรู้ มีวินัยและช่วยเหลือตนเองได้

๔.๓.๑ จัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบเฉพาะ เน้นการให้ความสำคัญกับการฟื้นฟู พัฒนา เยียวยาเพื่อป้องกันปัญหาในเด็กและเยาวชน ในอนาคตให้ชัดเจน โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ดูแลและกลุ่มเด็กและเยาวชน

๔.๓.๒ จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพผู้ดูแลและผู้เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบโดยเฉพาะให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เช่น อบรมความรู้ด้านสุขภาพจิตร่วมกับเครือข่ายพันธมิตร อาทิ โรงพยาบาลของรัฐ องค์กรเอกชน และชุมชนในพื้นที่ เกี่ยวกับการรับรู้ในเบื้องต้น ที่ช่วยลดความรุนแรงของอาการหรือปัญหาทางด้านสุขภาพจิตและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน การจัดฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้เห็นต่างที่ไม่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ ๓ ฝ่ายในพื้นที่เกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติและแนวทางการพูดคุย รวมถึงการลงพื้นที่ไปเยี่ยมเยียนและให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

๔.๓.๓ จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบเฉพาะให้ครอบคลุมทุกพื้นที่โดยมุ่งเน้นเด็กและเยาวชนทั้งโปรแกรมเฉพาะกลุ่มและบุคคล

๔.๓.๔ การผลักดันให้ชุมชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเผ่าละวัง ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยดำเนินการผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานข้อมูลเดียว

๔.๔ ระบบการติดตามและการเก็บข้อมูลของเด็กและเยาวชน การให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๔.๑ จัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับสถิติและข้อมูลพื้นฐานของจำนวนเด็ก เยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงข้อมูลการได้รับความช่วยเหลือเยียวยาจิตใจและการติดตามดูแลตามมาตรฐานที่กำหนดจากหน่วยงานภาครัฐ โดยสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ทันสมัยได้ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

๔.๔.๒ กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามดูแลตามมาตรฐานที่กำหนดจากหน่วยงานภาครัฐ โดยสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

คณะกรรมการขอเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และข้อสังเกตของคณะกรรมการ มาเพื่อได้โปรดพิจารณาและนำเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาต่อไป

เพชรดาว โต๊ะมีนา

(นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา)

เลขานุการคณะกรรมการ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประกาศตั้งและหนังสือขอขยายระยะเวลา
การพิจารณาคดีศึกษาของคณะอนุกรรมการ

ประกาศคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

สภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก
เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ
สาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๗ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่
๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ
และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๖ จำนวน ๑๐ คน โดยมีหน้าที่และอำนาจ
ในการพิจารณาศึกษาปัญหาและติดตาม ประเมินผลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรง
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสรุปผล วิเคราะห์ โครงการหรือกิจกรรมที่ผ่านมาของหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะต่าง ๆ
อันเนื่องมาจากการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการต่อคณะกรรมการ และปฏิบัติงานอื่น ๆ
ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เว้นแต่หน้าที่และอำนาจในการสอบหาข้อเท็จจริง แล้วรายงาน
ต่อคณะกรรมการ ซึ่งอนุกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นางสาวเพชรดาว ไต่มีนา	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางสาวธนพร โสมทองแดง	อนุกรรมการ
๓. ศาสตราจารย์คลินิกพิเศษ วินัดดา ปิยะศิลป์	อนุกรรมการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รชธานี เจะอาแซ	อนุกรรมการ
๕. นางสาวสุดา วงศ์สวัสดิ์	อนุกรรมการ
๖. นายวราตรี โชติพิทยสุนนท์	อนุกรรมการ
๗. นางกนกรัตน์ เกื้อกิจ	อนุกรรมการ
๘. นางอำนวยการ เอี่ยมพันธ์	อนุกรรมการ
๙. นายโรจน์นรินทร์ ศิริรัฐเมธากรณ์	อนุกรรมการ
๑๐. นายเอกลักษณ์ กันซัน	อนุกรรมการ

โดยให้คณะอนุกรรมการรายงานผลการพิจารณาศึกษาให้คณะกรรมการ
ทราบเป็นระยะ และพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่มีการประชุม
คณะอนุกรรมการครั้งแรก

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

(นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร)

ประธานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย โทร. ๒๕๘๕,๒๕๙๔

ที่ _____ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอย้ายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เรียน ประธานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

ตามที่ ที่ประชุมคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัยสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๗ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ขึ้น โดยมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษาปัญหาและติดตาม ประเมินผลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสรุปผล วิเคราะห์ โครงการหรือกิจกรรมที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการต่อคณะกรรมการ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เว้นแต่หน้าที่และอำนาจในการสอบหาข้อเท็จจริง แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ โดยพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่มีการประชุมคณะอนุกรรมการครั้งแรก นั้น

บัดนี้ จะครบกำหนดระยะเวลา ๙๐ วัน (ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓) ตามที่คณะกรรมการมอบหมายแล้ว แต่เนื่องจากคณะอนุกรรมการยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาศึกษาเพิ่มเติมอีกจำนวนมาก ดังนั้น จึงขอย้ายเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ออกไปอีก ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดยเมื่อขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาแล้วจะครบกำหนดในวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๒๕๖๓ ๒๕.๖๓

(นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย
จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติ
ที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติฯ โทร. ๒๕๘๕,๒๕๙๔

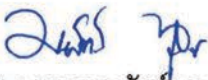
ที่ _____ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

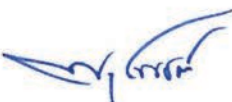
เรื่อง ขอย้ายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เรียน ประธานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

ด้วยประธานคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ขอย้ายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ ออกไปอีก ๓๐ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓) เนื่องจากใกล้จะครบกำหนดระยะเวลา ๙๐ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓) ตามที่คณะกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแล้ว แต่การพิจารณาศึกษายังไม่แล้วเสร็จ รายละเอียดตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบจะได้นำเข้าสู่วาระการพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการ ในวันพุธที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ต่อไป

(นางสาวมนภัทร์ นกุลชิต)
นิติกรชำนาญการ

(นางพรพิมล โพธิ์ชัย) ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกัน
และบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

(นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร)

ประธานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบจำลองโมเดล
การช่วยเหลือเยียวยาจิตใจเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบ

ตัวอย่าง แบบจำลองโมเดลการช่วยเหลือเยียวยาจิตใจเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบ

โมเดลการปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่เพื่อช่วยเยียวยาส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี (กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดย นายสุรัชย์ ไวยวรรณจิตรและคณะ, ๒๕๖๒)

